

ఒక చిత్రకథ

మహాలక్ష్మి.

* రవీంద్రనాథ టాగూరుగారి లంగాలిభావన అను వాదన

“పిన్న”

“కోతిరావు! పడుక్కో నామనా; చాలరాత్రి అయింది.”

“పోనీ! రాత్రి అయితే ఏం పోయింది? నేనింకా ఎన్నో బ్రతికేడి లేను. మాణిక్యంబు వాళ్లవాళ్లుగారి దగ్గరికి పంపించివేయాలనుకుంటున్నాను. అదివల్ల దెక్కడ ఉన్నదంతా తెలుసుకోవాలి.”

“నీతాతాంపురములో ఉన్నావు”

“అలా! అవును. నీతాతాంపురమే! నానక్కడికి పంపించి రోగంవల్లకొన్న అదిచాలా నేపు ఉండవచ్చును. అది అసలు గట్టిమనిషి కాదు.”

“మానవా! మానవా! ఏలాంటివా! నవ్వాలంటే అది ఏలావు వెళ్తుంది నామనా?”

“దాక్టర్లు చెప్పిన సంగతి నాకిది—”

“దాక్టర్లు చెప్పడమెంతయి. నానివట్టుకు వానికే సం గతంకా తెలిసింది. మున్ను నీదోమాట నాకిది వాళ్లవాళ్ల యింటికి వెళ్తుంటే కన్నుబిడాయెందులేదేమిటి?”

మహాలక్ష్మి యీదవర మాటలయందు కలరూపు మాట వరచి గట్టచుట్టినట్లు చెప్పింది. మాణిక్యంబుకు ఆ మెతుకు ఈక్రింది విధంగా సంభాషణలు జరిగి నుండెను.

“పిల్లా! మీ ఆవాసరావులన్నీ మాణిక్యంబుకే మీ వాళ్లయింటి కలుపు తెలిసే సమయంకాదు?”

“అవును మాచెల్లికి ఎల్లండి కుక్కవారమునాకు అన్న పొక్కిరిసే చేస్తాను. అందుచేత నేను—”

“అలాగేనమ్మా! దానికోసం గానం లెట్టడం పంపించు ఆలాచేస్తే మీకుమళ్ళీ చాలాయెప్పుడూ ఉంటుంది.”

“నేనే వెళ్ళాలి అని అనుకుంటున్నాను. పుట్టికె దగ్గర నుంచి నేను మాచెల్లిని చూడలేను. చూడవాలని ఎంతో ఉంది.”

“ఎందుకీ? నీకేదైతే నేమిటి! ఇంతజబ్బుతో టున్న నీవెందుంటి నదిలి వెళ్ళావని అనుకోవు గదా! వానికందించి దాక్టర్లు వచ్చాడో విన్నావుగారా?”

అవును విన్నాను కాదు అప్పుడంతగా—”

“అలాగ చెప్తేమాత్రం నీమొగుడుసంగతి నీకు లేరేమి?”

“మొగుడి మరవాళ్ల తర్వాత ఇదే అడవిల్ల. అడవియింటి ముద్దుపిల్ల. అందుచేత మానెట్లు దీని అన్న పొక్కిరిస ఎంతో ఘనంగా చేశావని అనుకుంటున్నారట. నేను వెళ్ళడంలే మాఅమ్మ—”

“అవునువును లే! మీఅమ్మసంగతి నాకంతగా తెలియ గాని యిటుంటి సమయంలో నవ్వు జ్యోతిరావుని వదిలి వెళ్లే మీవాళ్ళకి మాత్రం చాలాకోపం వస్తుంది.”

“అందుచేత ఇప్పుడంతరాధగా లేదని మా వాళ్ళకి రెండుమాటలు మాత్రం రాయి. నే నిప్పుడిక్కడ ఉండక పోయినా—”

“అవును. నిజమే నవ్వువచ్చు లేసంతమాత్రాన పెద్ద నష్ట మేమీ ఉండదు గాని మీవాళ్ళకి రాయాలంటే నాకు పోయినట్లు రాస్తాను.”

“అలాగైతే నవ్వు రాయ సక్కరలేదు. అదిని నడిగి నేనే అడవిచేత—”

“పిల్లా! ఇటుమాడు. నవ్వున్న తర్వాత చేసివా భరిం చేను. నవ్వులగులేస్తే నే నేమీ అడ్డు చెప్పేదాన్ని కాను నీ సంగతంతా మీ వాళ్ళకి చాగాలెనుకు. నవ్వునీ కళ్ళు కప్పలేవు.”

మహాలక్ష్మి యిచ్చోటు బాసిపోయిన పిచ్చుట మాణి క్యంబు మిక్కిలి కోపముతో తన గదిలోనికిపోయి అలకతో తన్నుండియుండెను. అంత నా పొరుగున్న హితురా లామెను చూడబోయి, అంత కోపముగా నుండుటకు కారణము తెలియ గోరెను.

“వాళ్ల కంఠస్థిగల్గేదో నాకు తెలియ. మానవా నా కోక్కలై చెల్లి ఉంది ఆ చెల్లికి ఎల్లండి కుక్కవారమునాకు అన్న పొక్కిరిస చేస్తాను. నాకు వెళ్ళాలని ఎంతో ఉంది నేను అన్న ప్రాశం చూడడానికి వెళ్ళడం వాళ్లకేమీ యిష్టంలేదు.”

“ఏమి? నవ్వు నడంగా వెళ్ళాలని అనుకోలేదే. నీ పెం మిటికింత భయాలగా వుంటే నీవేలాగు వెళ్ళవచ్చు? ఒట్టిమాట.”

“నెక్కుడేఉండి నేనేదేమీ లేదు. ఏమైనా చేదామను టన్నా చేతకాదంటారు. అదేమిటో—, ఈ యింటలో అంతా మొద్దులాగుంటుంది నిజము చెప్తాను. నేనీలాంటిది ఒక గడి యేనా నీవీ—చేతను నుమా!”

“ఎంత అపురూపము చునిపే నవ్వు!”

“మీ అందటిలాగా నేను కడుపులో ఒకమాట వై కోమాట చెప్పలేను. నాకుంటిది ఎవరేమి చెప్పకుంటాలో అని అోప టోలాగ వైకోలాగ ఉండడం నాకు తెలియ.”

“కానీ అయితే నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?”

“నేను వెళ్లిపోతాను. నవ్వువచ్చు అడ్డలేదు.”

“ఒక్క! ఎంత అతిశయమే నీకు?”

II

తండ్రి దగ్గరను కన్నులకు మాణిక్యంబు వగచెనని విని నంతనే జ్యోతిరావు మిగుల చిరావపడి మంచముపై లేచి మార్చిండి మిక్కిలి ఆయాసముతో నాచెంత నన్ను దిండువై చేరగలి “పిన్న! ఆ కిటికీ రక్క కొంచెము తెరిచి ఆ దీక్షము ఈ గదిలోనుంచి తీసి” అని పలికెను

కాళ్ళనీ లోకతీర్థ యాత్రార్థమో యనుకుంటు ని కిటికీకడ నిక్కెత్తుతో నిలబడి యుండెను. తోవల గర్జనముల నుండియు కొట్లకొలది జనన నరణముల వీక్షించు మండెడి. తార లాతని గదిలోనికి తొంగిచూచు మండెను. అకటిక చీటియందు జ్యోతిరావు కేదయో విశదముగా గానంబు చున్నది. ఆయనదృష్టి యిండుకయు చెదరలేదు. అతనిముం దట నవ్వుగడనయెప్పుడు మాణిక్యంబునుకూడ గాన నవ్వు చుండెను. ఆ గాధాంధకారమున నామెనుకూడ తుణుకుము విశదమగుచుండెను. అప్పుగాతీయెప్పుడు నక్రమింపుచునొకట లాడుచుండెను. అప్పుగోచరన యిండిన లోచనములు కల కాట నటులనే పొజిరి—భు సమక్షమున నిలచియుండునా?

మహాలక్ష్మి యంతలో మెల్లన గదిలోనికికొచ్చి జ్యోతి రావు వెన్నుకిగా వర్ణించియుండుటగాంచి యతడు గాధ నిద్రాయందున్నాడేమో అని భ్రమనీ సుతోషించెను.

కాని జ్యోతిరావంతోగో నదిలేకయుగా కేయలై నుండి లేచి, “పిన్న! మానవా! మాణిక్యంబు మరయింటిలో నున్నంతకాలము నోయిగా ఉండలేదని మీరంద రంటున్నార గదా! కాని యిప్పుడు మానవా—”

“అవును మానవా! ఇప్పుడు నాకు తెలిసింది మొదట నేను వెళ్ళిపోతాను వద్దాను. కాని నుడిచేద కష్ట కాలానికి గాని వైకి రాదు అనేసంగతి తెలియ”

“పిన్న!”

“ఎందుకీ? పడుక్కో నామనా!”

“కొంచెము ఆలోచించుకోనీ, పిన్న! ఒకగడియ నేపు ఓపికపట్టి నేను చెప్పే దేదో వింటా!”

“అయితే కానీ.”

“మాణిక్యం నన్ను ప్రేమించదని నిరాశనొందినప్పటికిని నేను ఎంతో ఓపికపట్టేను. కాని నవ్వు—”

“నామనా! నన్ను మాట చెప్పనీకు. నేను నూడ ఓపికపట్టేను.”

“నవ్వువచ్చు నవ్వు ఓపికపట్టడా”కి మానవానికి మనసున్నులేమి మంటిపెల్లలకు కొన్నాచా?

మాణిక్యంబుకి దానిసంగతి దానికే తెలియకుటన్నాను గాని ఒకనాడు ఎంతో బ్రహ్మాండమై—

“అవునువును నిజమే నవ్వునుంచితే చేశావు.”

“అందుచేతనే అదిచెప్పియుంటు లొంగుకున్నను నేనంత భాతకుచేయలేదు.”

మహాలక్ష్మికోక పెద్దగట్టాన్నికచ్చినది. కానిదానినెదు కొని యా మె ని క్కల మానవా మరేమీంచెను. నా క్రుణు గదిలోనికి పోవుట కిచ్చు గంగ క జ్యోతి రావు అనుకుమిదనే మాన్పండి, నష్టము తరియమన్నను అటు లనే తడియుచు మాన్పండి ముండుటను మహాలక్ష్మి అనేక పర్యాటములు కనిపెట్టెను. మాణిక్యంబుతప్ప తన్నువారిం చుచుగదా యను నుద్దేశముతో నర దతియగుతతో లేచి యుండగా మాణిక్యంబేదేమో నాటకముకాడబోద బ్రయ త్నించుట నామె యనేకపర్యాటములు నాచెను. అంతరాధ కోనకు నదియందునుపుడు మహాలక్ష్మి వాని కింపుక కాంతి క్రిందుకులై విసరబోదగా నరదామెను పంపివేయుట అనేకపర్యాటములు జరిగెను. కాని మనస్సుగో నేదియో బాధించుచుండెను. బాధించుట మాత్రమే కాదు, అతని పొజిరియుల గొటికి వేయు చుండెను. ఈ సంగతిని మహాలక్ష్మి తెలిసికొనెను. నది యామెకు తప్ప ఇంటిలో ను రెవ్వరికిని తెలియదు. “ఆ కుచ్చుగాలు విషయమై

అదే ధ్యానముగాను—చేతు నాయనా! దానికి కావలసినదాని కొలు కది ఏక్కువకుట డొంగుకుంటా—” అని అనేకపర్యాట ములు నానితో చెప్పవలయునని యా మెతలయందుండెను. మరల చెట్టిసంగతుల వైకి వెన్నుక భిన్నాభిప్రాయములుగలిగి ఉపద్రవ ము రాగలదని తలపోసి యామె యూరకుండుచుండెడిది. శ్రీ వి భూజించుటకు జ్యోతిరావు వృద్ధయమున నొక కోవల కట్ట బడియుండెను. అందు మాణిక్యంబు సింహాసనాసీనయై యున్నది. ఆ దేవ తార్వకై యత డెంతయో ప్రేమా రసమును వచ్చుగించెను. ఈప్రాజన తగిన ఫలితము నాతేత యొసగ గలదని యతని దృఢ నమ్మిక! అతడాత్మాజయంగు తనయావర్జనమును వినియోగించెను. తనకోరిక యాడేనునని యత డనుదినమును తలచుచునే యుండెను.

అతడుగొందించుచున్నాడేమో అని మహాలక్ష్మి మరల తలచెను. ఇంతలోతడు తటాకనలేచి, “నాకు తెలుసుకు పిన్న నాడు తెలుసుకు. మాణిక్యంబునలన నేనుసౌఖ్యముగానుండ లేదని నీకు తెలుసుననిన్ని, ఆకాశముచేతనే నవ్వుదానిమిద మిక్కిలి కోపముగా నున్నావనిన్ని నేనెఱుకుచును. కానీపిన్న నేనొకమాటచెప్పనవిక—..... సౌఖ్యము, అత్యున్నత, ఆయ క్కలవంటిది మానవా! ఆయక్కులు చీకటిసంతటిని పోగొట్ట లేదు. మాకు ఆయక్కులు, ఆయక్కుల మధ్యను చీకటి ఉన్నాది కాదా? ఆలాగేమరయు ఈజీవితకాలములో ఎన్నోతప్పులు చేస్తున్నాము. ఎన్నో దురభిప్రాయములపడుతున్నాము అయి నప్పటికి సత్యము, ఆయక్కులము, ఆయక్కుల ఆలాగే అచ్చట చుట్ట ప్రకాశించుచుండుటకు భాళిండుకుటవిధాతము. అహ! ఏమియాయానందము! ఈరాత్రినావృద్ధము ను నంతయు వింటి నేయెచున్న యాయానందము ఎక్కడనుండి వస్తున్నావో తెలియకున్నది!

మహాలక్ష్మి జ్యోతిరావుని కని పొక్కుచువుచు నిల చుండెను. ఆమె కన్నులపొయిడి యక్రధారలు వెలువడు చుండెను. కాని అనిశ్చయమున నది వానికి గానరాలేదు.

“ఎంతనేపు నాకిదే ఆలోచన గానున్నది పాపమది చిన్నపిల్లగా నేనుగాను—”

“విన్నదా? ఈ యాడుచాచితే! నేని యీ సమన్న ప్పడే నామనోనాథుడు చనిపోయెను. కాని నేనేతనిమాత్రము నెడచాచితేను. ఇదిగో నావృద్ధయము దిప్పటికినినానాథుడు నానోనలపంట, ఇదిగో యిచ్చుట నిజవృత్తాపమున నిండియు న్నాడు. అదివృత్తమాలాధమే ఆలోచించు. ఆయన నాకు నా నుడికి సౌఖ్యమునక అగత్యమా?

“కానీపిన్న! అపిల్ల నిన్నుడేకట్టుంపి మిడిమిడి భాము పొందుచున్నది! ఈతనునుమాలో నేను—”

“అబ్బ! అందు విష సుమంతవాదా పెట్టుకోవలెనా నా ఆపాటి తెలివకలగడం చాలమా?”

(నవ్వెను)

కైకరముబాలిగా పాతకాలు—కృష్ణాజిల్లా కైకరము బాలిగా పాతకాలుయొక్క బహుమతి పురీవాసకధ 186 లేదని చాగంటి అన్నప్పకాశ్రమి గారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. ఈమారు మారుకునసభ కలంకరించి. లిక్కల్యోవారి శృంగద్రి నాటకమును పురీవర్సింది. శ్రీ విద్యను నిరిందియు తదావశ్యకతను గురించి యు పురజయముగొందరు ఉద్యమించిరి. వెద్దిరెడ్డి దానయ్యగారు ఇచ్చిన రెండుమాట్టులలోను బాలి కలట ఫలహారమును సుమర్పించిరి.

మదరాసు మోటరు ఇంజనీర్లు

288 24 జనవరి పీటర్సురోడ్డు

మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మాంటుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానము ను సోధనాభ్యాసముల గలపటము. ప్రత్యేక గమనిక:— మాంటుబండ్ల ద్వారాను ఉచితముగవసతియు, భోజనాదికములు విన్నాటుచేయబడును. ప్రతివెలప్రభుత్వమున క్లాసుప్రారంభ కుదురును. తయారైన వైనానికి కిఫాయత్తుచేయబడును. స్వల్ప బంబుల దీసికొనబడును. ఈ నేజరు గారికి వ్రాసికొనవలెను.

కీర్తి శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1.కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి.పి. భువ్వు ప్రత్యేకము.

అంధ్రప్రదేశ్ కా గార్యాలయము,

హస్తావత్తు సం 212, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

గుంటూరు అన్నదాన సమాజము:— ఏప్రిల్ నెలలో గతన కీ సమాజ వత్సరము 9 నవంబరున జరిగి, 515 మందికి అన్నదానము చేయబడినది.

విధిక్యత మైన ప్రాశస్త్యము:— కంబిభాట్ల లక్ష్మీ నారాయణగారు మే 10 వ తేదీన, కరవడి గ్రామమున పితు పాటి రామయ్యగారి గృహమున ప్రాశస్త్యము చేయించుకొనిరి.

శివరామ కృష్ణ మందిరము:— ఆకిపల్లి గ్రామము లీదల శివరామకృష్ణ పరమహంసీరముల పేర నొక పరమమందిరము నేర్పాటు చేసిరి. పుస్తకము దీనికి పాతికవంతు సభ్యులు గలరు.

ఇంటి మక్కల బాలికాపాఠశాల వార్షికోత్సవము:— ఇంటి మక్కల గ్రామమునాని దొరతనమువారి బాలికాపాఠశాల వద్దంటి ఇటీవల జరిగినది. దొరతనమువారు సప్తము చేసిన బహుమతులను బాలికలకు పంచివెట్టిరి.

ఒక దుగ్గయ వివాహము:— బొట్ల తాలూకా బ్రాహ్మణుల కొడేత గ్రామమున, కమ్మకుండు దొకడు, తిలకుమార్తెల కుమారుల వివాహము చేసిం యునంతము మూడు కోట్లలకు ద్వితియ వివాహము చేసి ట్లొక్కత్రీ మా పేర వ్రాయుచున్నది.

సికింద్రాబాదు వైశ్యాభివృద్ధి సంఘము:— బిచ్చు పీఠ స్తు (కేప్రి గారు తమ పాతికయొక్క వివాహమునోప్పని యయమున వాణిజ్యమాజము నెవగల యభిమాన వార్యులును చేబు వడ గ్రంథమునుగూని భాండా గారమున జేర్చబడి 25 రూప్యములు పాఠోపేక్ష మిచ్చిరి.

౧3 వ నియోగిమహాసభ:— బానునెల 16, 17, 18 తేదీలకు కృష్ణాజిల్లా పామరసము 18 వ నియోగిమహాసభ జరుగును. పామరస అనుగ్రామము లెజవాడనుండి బందరుకు పొయ్యి రైలు మార్గము గుడివాడ అను ప్రేక్షకుడు 6 మైళ్ల దూరముననున్నది. రైలు ప్రేక్షకులందఱు బంధు సిద్ధంగా ఉండును. బందరునుండి పామరసకు పడవమునాడ వచ్చును.

కరణముల పరిభ్రాతము:— కరణముల కిడిపిలే బోలెడు పని యున్నది. ఇది చాలవ ట్టిపర్వత గ్రామమున కొలిచి సర్వేచేయవలసినదని గుంటూరుజిల్లాలోని కరణములకు వై యధికారులు తీర్మానము చేసిరి. ఈ పనులన్నిటికిని కరణములు తూగబాలరు కావున దీనికి దొరతనమువారు ప్రత్యేకముగ సర్వేయవలసి నియమించి పనిచేయించవలసినదని ఒక విలేఖనుడు మా పేర వ్రాయుచున్నాడు.

వెండిండ్లలో మేళములు:— ఇటీవల తమిళ వాస్తవ్యులగు నిమ్మగడ్డ నుబ్బయ్యగారి ఇంటను, భట్ల వెనుమర్ర వాస్తవ్యులగు చలసాని భీమయ్యగారి ఇంటను వివాహములు జరిగినవి. వీరు ఒకటి కాక, ఒక మేళములను సయితములెప్పుటను సమర్థులై యున్నన, సంఘసంస్కరణాభి లాషులై బోగము మేళములను పిలిపించవలయున కెంతయు వందనీయులని మా పేర నొక వ్రాయుచున్నాడు.

రాజమండ్రి పర్యటనము:— బిరోపా మహాసంగ్రామము వలన వ్యాపారమునగ్గి వ్రజము పరిపాటులకే ఇబ్బందిపడుచున్న సమయమున రాజమహేంద్రవరములోని కొందరు దళారీలు మోసముచేసి రైలు కే యధికారులను కట్టుకొని గిడ్డంగులలోని సరకుల యెగుమతికి వ్యతిరేకము కలిగించుచున్నారనియు నిరీక్షయైన వర్తకవ్యయములను రైలు కే యధికారులును యాలాక్షించవలసిన ప్రోత్సాహము చేయవలసినదనియు రాజమహేంద్రవరమునుండి ఒక విలేఖనుడు మా పేర వ్రాయుచున్నాడు.

భారతీయుల ధర్మవిముఖత:— ఇటీవల అనగా, మే 7 వ తేదీ ఆఫ్రికానుండి, కాళహస్తిపురమున తులుపురి నుబ్బరామయ్యగారి ఇంట వారి మేనకోడలు వివాహము జరిగినది. వీరు శ్యామలవాదులు. రెండవనాటిరాత్రి హరిబుద్ధులు జరిగినది. ఇద్దరు బీదవాగ్నియై పిలువకపోయినను ఆకలిచేత భోజనమునకు రాగా, నుబ్బరామయ్యగారు వారిని నిందించుచు విస్తరి యందరనుండి లేవగొట్టెట్లు మా పేర ఒక విలేఖనుడు వ్రాయుచున్నాడు.

వృత్తాంతములు

తిరువాన్కూరు మహారాజుగారు:— వీరు పరమవారముగా 28 వ తేదీన కూనూరునుండి తిరిగి వచ్చెను.

వజ్రేంద్రుడు పట్టుపడుట:— పూనానితాలూకాలో కృష్ణ నాయుడు కొంతసొమ్మువహరించి వడిసంవత్సరములకు పూర్వము పరారి యయ్యెను. ఇప్పుడు ఇంకొకసారి పోలీసువార తనిని ఆరెట్టు చేసిరి.

ఒక గొప్పబండిపోటు:— తిరువాన్కూరుకి 40 మైళ్ల దూరముననున్న పెరంబలూరులో బండిపోటు జరగెను. కలెక్టరును జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటును కడతని కోవారము ఆక్కడికి వెల్లిరి.

పోస్టు మేష్టరుమోసము:— తిరువంగడి బ్రాంచి పోస్టు మేష్టరు బట్టోదామి త్రయవచ్చి 800 రూపాయల మనియార్డరులను తప్పుచే వ్రాల్చుచేసి ఆహరించిట్లు కేసులేబడినది. 25 వ తేదీన తీర్పుచెప్పబడును.

చక్రవర్తి జన్మదినము:— జార్జి చక్రవర్తి జన్మదినము గనుక తాము మూడేదీన నెలపు ఇయ్యబడును. కాని పూర్వమువలె ఉత్సవము లేవి యు నుండవు. కార్యాలయముమీద ఆంగ్లపతాకము నెగవేయుటకు, జన్మదిన విరుదములు ప్రకటించబడును.

మైసూరు దివాను గారు:— మైసూరు దివాను, విశ్వేశ్వరయ్యగారు వైకిటు నెక్రిబరుగోగలసి మైసూరువకును, ఊటికిని బయలుదేరిరి. బానునెల 2, 3 తేదీలకు వారు మరల బెంజురూరుకు మరలి పోవుదురు.

హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయము:— బెంగళూరు బాలికా పాఠశాలకు సంబంధించిన రంగమ్మగారును మైసూరు మహారాజుగారి కళాశాలకు సంబంధించిన ప్రొఫెసర్ సి. రామలింగరెడ్డిగారును ఫెల్లోలుగా నెన్నుకొనబడిరి.

సనెట్స్ పీఠములో తదనీపోయిన తపాలా యంకరమ్మయనే తున్నది. ఈదినము మాయొక్క తపాలాసంచి దొరికినది పండి అంతయు బాగా తడిసిపోయినది. అయినను ఉత్తరములు ఎండబెట్టి వారివై చిరుకాయల మరల తుల్యముగ వ్రాసి ఉత్తరముల ఎవరిని వారికి కొలిచినవలయులలో పంచివెట్టెదరు.

గృహమునానియనుచు తిలకండ్ల ప్రశంసము:— మార్చి 31 వ తేదీని విల్సను అను మండుల దుకాణదారుడు బెంగళూరునుండి వెల్లెచును గారి ఇల్లు భారీగ నుండగ నందులో ప్రశంసించెను. విల్సను ఇంటియజమానితో ఈశుంగతి చెప్పలేదట. అతని యజ్ఞను పొందలేదట. వారికి విల్సనుమీద కేసుచేయగ, తనకు దురుద్దేశములేదని చెప్పకొనెను. యద్రా యిని శిక్షించుటకు తగినంత కేసులేదని మేజిస్ట్రేటుగారు విల్సనును విడుదలచేసిరి.

రాజులు కరుణించి నేరగులను విడుదలచేయు అధికారము:— శ్యామలస్థానములు శిక్షించినవారిని రాజులు కరుణించి విడుదలచేయవచ్చును. రాజు దేశాంత సంఘాతుకుగాన వారి యెం దీయధికారమున్నది. మెయ్యుఫర్డు మున రాజపరిసిధిగ నియమించినవచ్చును రాజు గారియధికారమును వారికొసంగిరట. అధికారాజ్యముల గవర్నరుల కిట్టి యధికారము నిచ్చెదరు. రాజుగారు తమకుండున్న యధికారమును ఇతరుల కిచ్చినందువలన వారి యధికారము అప్రకారము. రాజవత్సమున గవర్నరు జవరలే అపరాధులకు కరుణించి విడుదలచేయవచ్చును.

పొట్లపూడి నుజనంజనీ సమాజాన్నికోత్సవము:— 14 వ తేదీని తిలకవర్తి లక్ష్మీవరసింహులుగారి యాధిపత్యము క్రింద పొట్లపూడియందు నుజనంజనీ సమాజాన్ని కోత్సవము జరిగినది. మూడవగ్రంథాలయసభకువచ్చిన ప్రముఖులు కొందరుసభకు దయచేసిరి. నెల్లూరులోని బోధనాభ్యవస పాఠశాల యందుపాఠ్యాదులుగ నున్న గరితల్లసోమన్న పంతులు బి. ఎ. ఎల్. టి. గారు తేలియోద్ద్యమములను గురించియు, పురాణము నూరికాశ్రీ గారు, ఆంధ్రోద్ద్యమ త్రైత్యమును గురించియు నుపన్యసించిరి. ఆ గ్రామసాధిత యువశ్యాసముతో సభముగిరినది.

తెనుగు అంకెలు.

అయ్యో, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికై యాంధ్రదేశమునందంతట శాంధ్ర భాషాభిమానులు సకలప్రయత్నములు చేయుచున్నార. ఒక్క విషయము మాత్ర మేమికావలెనుచేతనో యెవ్వరికిని నుద్ధరించి నట్లు తోచెను. మన తెలుగుంకెలను మనవారు మిక్కిలి యశాదరము చేయుచున్నార. ఆంధ్రులగునాంధ్రలిపికన్న విధములననుగున చక్కనియత్తులవంటి తెలుగుంకెలందఱ గా మనవారిలో ననేములు వారినివిడిచి యన్యభాషాంకములనే వాడుచున్నార. ఇంగ్లీషుభాషాంకము దొక్కముక్కయైన రాసినాను నైతము కొందఱు తెక్కలు వ్రాయునప్పు డింగ్లీషుంకెలే చేయుదురు. ఇంతటితోబోలేదు తెలుగుంకెలకు యెదురుచు నున్నార. ఇది యతిశయోక్తి కాదు. ప్రత్యాక్షానుభవమువేరక తెప్పించున్నాను. ఇది మనవారియందుగ్రమక్రమముగ వృద్ధిబొందుచుండిన కేవలదృష్టియను బహిరంజయ స్వాభిమాన రాహిత్యమును నూచించుచున్నది. యిదితగ్గింభయములకు వ్రాయుకముగ శాంగ్లయాంకములనే చేయుచున్నాను. ఇది మిక్కిలి తోచ్యముగదా! ఈచెడ్డ వానుక నివృత్తి నెరంగ నీయక యెవ్వరించి మాపుదగును.

కేవలము తెలుగుంకెలనే యుపయోగింపవలసిన దన్ను దెనుగున యుప్పాతికము వరకు మొదలగునవి కొన్ని ముత్రమే యున్న జేతక్కిన భిన్నాంకములన్ని వ్రాయుచుండి యుని సంజే హము పుట్టరయ్యును. అంకెక్రింద సంకె చేయుటచే భిన్నసంఖ్యలక దెబ్బపడ్డది మిక్కిలి యుక్తమైనది. మనకు నాపద్ధతిని గగి హించి తెలుగుంకెలనే యంకెక్రింద సంకె చేయుటచే భిన్నాంకములక దెల్పరయ్యును. అయిదింటి రెండుపార్శ్వక దెబ్బపట్టెదలి/5 చేయవచ్చును.

ఇట్లు వ్రాయుటయన్యజేయవిషయముల నెట్టి వారిని గాని గగిహింపగూడదని కాదు. మనకున్న యుక్తమైన వారిని విడుదల కాపాడుకొనుచు యుక్తము లగు నన్యజేయవిషయముల నావశ్యకత యున్నచట్టుప గగిహించుట యతితము నుటికది.

ఈ విషయమును దను తల్లికాయలుగలనఁ జన్పించి యాంధ్రాంకముల నిరసించు నీనువాచకములు దొలగింకఁ బ్రయత్నింపఁ దలమును వ్రాగించుచున్నాను. బహుజనులకు తోకజ్ఞానదామరములగు తమ తల్లికఁ బోలె ప్రతికల వలననే యిట్టిపనుల సాధింప నలవియగును.

ఒక చిత్రమైన కేసు:— బెంగళూరు మేజిస్ట్రేటుగోర్టులో నుందరసింగు తఃభార్యకు నుంగు బహుమానమింపఁ ను భగవాన్ తేదీయు ఆపహరించిన వ్యాప్తియైతెచ్చెను. రెండవ యద్రాయ ఫిర్యాదిభార్యకల్లి. భార్య 18 సంవత్సరములవిన్నది. 1915 నవంబరు 28-వ తేదీని పెండ్లియైనది. 1916 ఏప్రిల్ 18-వ తేదీని ఫిర్యాది యింటులేప్పుడు యద్రాయా ఆపిల్లకు ఆపహరించి తీసికొనిపోయినట్లు. ఫిర్యాది తండ్రిగారు వెల్లి యడుగఁగా, వారు పిల్లను పంతుల దూషించి కొట్టెననుచు తెలిపిందిరఁడు. ఆపిల్లకు మరియెవరైననచ్చి పెండ్లిచేయుచుకేమాయని ఫిర్యాది భయపడు చున్నాఁడు. ఫిర్యాది గావప్రత్యుండ నని చెప్పి వివాహము చేసికొనెను; అతఁడు నీడగగా తెలియకచ్చినది; పిల్ల అతనితో కాపురముచేయుట కిష్టపడ దున్నది.— అని యద్రాయాలు వాదించు చున్నాను. కేసు 25-వ తేదీకి వాయిదా చేయబడినది

ఆంధ్రభాషాభిమాని.

బహుమతి

“లండన్ స్పీసు పాకెట్టు గడియారము”

ఈ గడియారము మేము ప్రత్యేకముగా నీమహా సంచిక ప్రించి యున్నాము. ఇది చూచుట కందఱు తల లీగము ను దెన్లు పూర్వ అను గ్లాసు దూమును గలిగి బహు శాఖ్యమైన పనితో చేయబడి యుండును. ఇది ఇంగ్లీషు మాదిరి గడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని యా 2.0.0 ఖరీదుగల మేలైన ఫాక్టరీకేవల ఇనాముగా పంపించబడును. గడియారము ఫాక్టరీకేవలతో క్రియం యా 3.0.0. వి. పి. చార్జి 0.5.0 ప్రత్యేకము. ఆంధ్రవత్తిక చందాదారులకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ ప్రతిక తెలుగునకు తెలుపవలయును. వి. ఎ. ఎస్. పాణి, నెం. 8 ఇతరశుక్లపేదీ, మదరాసు.

గురుకులాశ్రమము

భూతనర్తకానంద స్థాపకము.

గురుకులమును స్థాపించుటకు ముగ్ధులగు మనము ఆశ్రమము నిర్మించుచున్నది. గురుకులాశ్రమము విద్యార్థులకు "అచార్య బ్రహ్మచారి విద్యాపథ్యం" అనునది స్వచ్ఛంద విద్యార్థులకుగా నెఱుంగదగిన విషయము. ఇందు పూర్వమును హిందూదేశమునందు కలదు చాళుఖ్యమునకు విద్యాభ్యాసపథ్యం. పూర్వము హిందూదేశమున నీపథ్యం పరిపక్వస్థితి నొందినది. పూర్వమును హిందూకులము ఒకతరగతిపాఠశాల లుండెడివి. కాని గురుకులాశ్రమపథ్యం బహువిధముగా నుండెడిది.

ఉద్దేశ్యములు.

విద్య యెఱుంగని బాలని కృత్యమునకు పర్యవర్తనం దితునిగా జేయుటయే గురుకులాశ్రమముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. గురుకులాశ్రమమున జేరబోవు విద్యార్థి మొదట నేరకపుత్రము లాచరించి, పిమ్మట గురుకులాశ్రమం నొసరించి, తరువాత విద్య సంపన్నుడుగా నియోగింపబడి, వెనుక విద్యార్థిగను, అనంతరము అంగరక్షకునిగా నుండుడు (Organiser) అయిన ఉపాధ్యక్షముడుగను నతడు పరిపాలించుచుండును. అంతటితో నతడు పరిపూర్ణ పుణ్యస్థితికి వచ్చుచుగాన తన యిష్టానుసారముగా ప్రవర్తించుటకు స్వేచ్ఛగలిగి యుండును. విద్యార్థికి సంపదతో నాపదతిపురుషుని తరాగ్రముతునిగా జేసి, ఆత్మయొక్క అంతరహృదయము చక్కఁబెట్టుకొన గలుగు సామర్థ్యము ప్రసాదించి ఇంద్రియగ్రహ ఆర్మిపర్యాయ గుణముల వికాసముజేయుచున్నది. మూలదేవతత్వము పరిశోధించు మూలన సంతుష్టికొందక అంతరేంద్రియతత్వము నామూలాగ్రముగ పరిశోధించి, నీరమైనదియు, శ్రేష్ఠమైనదియు, అనందకరమైనదియు, గంభీరమైనదియు, అమానమైనదియు నగు గాఢనిద్రాస్థితిని మూలమూలముగా కను ద్రేష్టముతో కలకాలము ప్రార్థించుచున్నది. ఈ కలకల విద్య పూర్ణముగ బోధించుచున్నది. మూలమూలముగ నాచరించు, తనజీవితము రసాయన శాస్త్రమునకు మూలమూలముగా నిలచుభూతము కాదనియు, తన జీవితోద్దేశ్యములన్నియు నీమధ్యలోకమున వసించుకొని కాలముతో జుగియుననియు, మూలమూలముగా యాత్మజీవన యాత్రమున నీలోకమునందు విద్యనుభవమును గతానగతికలదులయు, గురుకులాశ్రమ విద్యార్థులకు తెలిసికొనుచున్నాడు. పరమపదోద్దేశ్యములతోనను, ఆధ్యాత్మికాభిప్రాయములతోడను నిండి కాశ్యపముగా ప్రకాశించు మూర్తిభూతమైనపురుషుని గ్రహించుచున్నది. అందువలననే పూర్వమునకు విద్యార్థియు ప్రభువు నుండెదమను నాచార్యునితో, "మహాత్మా, సారమార్థిక విభావ ముండుట కొరకును, పరమాత్ముని తెలిసికొనుటకును నేను మీ సాద సేవ జేయగోరుచున్నాను." అని చెప్పును. అట్లు ఆచార్యుడు, "నన్నా! పరమాత్ముని తెలిసికొనుట కొఱకు నిన్ను భగవత్ స్వాధీనము చేయుచున్నాను. సర్వభూత మంగళ కరుణలకు ముగ సర్వ సంగళముల నీవు తోడ్పడునాక!" అని హుటచు వారిని తనశిష్యులగునట్లు జేయుచును.

శిష్యులు నేర్పూరించుకొనుట, ఆచార్యులు శిష్యులకు నేర్పదలచుకొనుట వగు కొన్ని ముఖ్యోద్దేశ్యముల నీక్రింద వివరించుచున్నాము.

1. స్వచ్ఛందమునకు హామీయివ్వటము, స్వభావి నుద్ధరించుట, తాత్పర్యము, పరమేశ్వరము జేయుట కొఱకును తగినశక్తిని ప్రసాదించుటను శిష్యుడు గురువు పార్థింపచున్నాడు.
2. బ్రహ్మచర్య శ్రమను సమర్థముగా నుండెద ప్రార్థనము.
3. భాగవద్దేశికమునకు 5 శుభక్రమము గురుశిష్యులతో కలిపించుట. ఆశుభక్రమము గురు శిష్యులయొక్క పూర్వమునకు ఉద్భవించి "మా గురుశిష్యులు విడవాడే నరకమును గృహింతుముగాక" అని ప్రార్థించెదరు.
4. శిష్యులు విద్యభ్యాసము విడిచివారి కృద్ధినియు భాగవద్దేశిక సమయమున శిష్యులు.

"ఓ ఆం! (సర్వవ్యాకృత మూర్తి) మనోహర ప్రభువులకు నామమంగళము నన్ను నీ రక్షణలొనికి చేకూరుచు." అని ప్రార్థించును. మరో భాగవద్దేశికముల పరిపూర్ణ జేయుటయును మహాత్ముల తోడ యభిప్రాయము గలిగి యుండెడివారో యీ కింద ప్రార్థనలను తెలియగలను.

1. నాకు సర్వభూతము కట్టుబడునుగాక! 2. ఏదే దీనికి చే నేను విరంతులను ప్రకాశించుచునుగాక! 3. భగవంతుడు నాకు విదేశ భాగము ప్రసాదించునుగాక! 4. ముట్టమైన విద్యులభ్యాసము మా యాచార్యులు మొదలుగాకల పండితులు నాకు ప్రసాదించును గాక. 5. ఏసర్వశక్తి సంపన్న! భాగవత్ నిందితమునట్టి ముగ్ధులకు నాకు ప్రసాదించును.

"సారమార్థిక కామ్రము, నీతికామ్రము, ఈశ్వర జేదాంత కామ్రము, నీతికామ్రము, వృక్షకామ్రము, నక్షత్రకామ్రము, భూగోళకామ్రము, భూగర్భకామ్రము, ఉష్ణము, వెలుగు మొదలగు సంకేతముల తెలియచుచు దృశ్యకామ్రము, సాంఘికకామ్రము, మొదలుగాకల కామ్ర భాగము నంతటిని శిష్యులకు బోధించెదనని గురువు వాగ్దత్తులు చేయుచున్నాడు.

"అంతియకాక గురువు తనశిష్యుని దేవశాస్త్రము మంజుస్థితిలో నున్నటుల జూచెదనని గూడ వాగ్దత్తులు జేయుచున్నాడు." దేవతత్వమును గూర్చి యాకింది యాశయము భాగ్యవేషముననులని పూర్వము చెప్పియున్నాడు.

1. దీక్షాముఖ 2. విద్యారోగ్యము 3. దృఢత్వము 4. గంభీరము 5. విజయము 6. సాధారణము 7. బలము 8. తేజము.

విద్యసంపన్నులనుకలగిన "సామ్రాజ్యము" మధ్యలో ను పూర్వము విద్య పర్యవసరము. న్యాయముగా నాగ్ధింపు ధనము పుష్టినికలిగించు ఆహారము, నిర్మాణము కలకలము, యోగ్యమైన కూరగాయలు అందమైన పశువులు, వీరివాగ్ధియొక గలుగు శక్తిని దయచేయుట కూడ ప్రమాణము. భాగవద్దేశిక కాలమున గోరుచున్నాడు. హాయిగను నెమ్మదిగను జీవించ గలుగు ముఖజీవనముకొల కాచార్యుడు తనశిష్యుల ననేకవిద్యలలో పార్థివియ్యని జేయుచున్నాడు.

ఆధ్యసన పద్ధతులు.

గురుకులాశ్రమ ముద్దేశ్యము తెలిసికొనగా! అది సనతి కృతముగా జేయుటైన అధ్యసనపద్ధతుల నొందుక కనుగొందము. ఒకానొకవిద్యార్థిని ఒకరయమునకొకరికి తేలవయు ననిన, నాటకము నవలీకృతము కావలయుననుకరి, కానొక్కడే వివిధ పాత్రల సంభాషణ రూపించుట ఎంత ఆనందకరమో, అటులే ఒకానొకవిద్యార్థిని జీవితము సఫలీకృతముచేయుటకు వివిధ కవులు ఒకే నాటకమున వివిధ పాత్రల రూపించిననాటకముల అపభ్రంశం నొందునో అటులే వివిధ కవులు బోధనముల మూల విద్యార్థి సఫలీకృతస్థితికి రానేరదు. గృహించి, ఒకానొక విద్యార్థిని జీవితము సఫలీకృతము జేయుటకు వారి విద్యాభ్యాసములోనే ఆచార్యుడు పూర్వసంపన్నుడగుచు, ఒకానొక జీవితము జీవితముయొక్క పలుకు సుమనస పూర్వముగ నూహించుకొని, వితరపులిఖించుట ముఖ్యము, చుక్కారము నగు నేర్పునో విద్యార్థి జీవిత పలుకునకు, విద్యములయన ఆచార్యుడొకమాదిరిపలుకును తయారు చేయవలసి యున్నాడనియు ఈగురువుల విద్యాపథ్యం యందు నత్యుక్తము గలిగినవారు గ్రహించుచున్నాడు. ముఖ్యముల అమృత కృత్యములకు సజీవములుగను, సమకల్యములుగను జేసి, ఒకవిధమైన పూర్వముకారమునకు తెచ్చుటకు ఒకే పునఃపునఃకృత్యము, పట్టుకలయు, భక్తియు సాధనమును, అసంపన్నులను!! ఒకవిద్యార్థియొక్క భారము పరిపక్వ స్థితిని బొందవలయుననిన, వారి ఆలోచనలే వారి పార్థిభాగములకు రక్తము కావలయుననిన, వారి విద్యకులే వారి జీవితకృత్యము కావలయుననిన వారి నియమములే వారి సద్వర్తన కాధారము కావలయుననిన ఉద్భృత కావలయు నలసగాని హుటపొరుత్తులుల నలసగాని నీధింప నేరదు! నీధింపనేరదు!! గురుకులాశ్రమ విద్యాపథ్యముల వలననే విద్యార్థియొక్క భావము పరిపక్వస్థితి నొందును. గురుకులాశ్రమ విద్యాభ్యాసము వలననే విద్యార్థి జీవితకృత్యమునరేణులగుటగలను. (సకేవలము)

ఇండియా దొంతరమువారి ఆధికకాఖ. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యాధికకాఖలో, దివ్యాట్లీ కార్యదర్శిగ నుండి గట్టి గాఢికి బహుళ రెయినిగా ఆక్రింగుగ పరిచేయుచును.

కూర్మకామ్రము:—కూర్మకామ్రము కామ్రములలో ముగ్ధమునకు నొయిన 31 రోజు 2 రుచంపబడి. మరిముకునీకే చెర్రెలిపోయినది.

పినుగు కర్మము:—పూజా సగరములో నిన్న సాయం కాలము పినుగుల కర్మము పడినది. ముఖ్య గర్భములు మొలకలు మిక్కిలి యానందోనమును గల్పించినవి.

హిందూదేశ పుస్తకములు.

దొంతరమువారి తీర్మానము.

హిందూదేశమునందలి పరిశ్రమ శుభాశ్రమముల యభివృద్ధిని గూర్చి తగిన జాగ్రత్త తీసికొనవలయునని యిండియా దొంతరమువారి తీర్మానమిది. ఇదివరకు ప్రస్తుతించినటులే గాక దాని గురించి పెద్దపత్రికలయందు చేయవలయునని వారు తలచుచున్నాడు. భారతీయపుస్తకములలో పుస్తకముల నేతవలె) ఇటు మిక్కిలి యుత్పత్తికి వచ్చినది. దాని యంత గొప్పస్థితికి రాకపోయినను మిక్కిలి పరిశ్రమమునాడ బాగోత పుష్కలములను స్థితికిరచ్చినవి. అయినప్పటికి హిందూదేశ మింకను విస్తారముగా ఆసక్తికరములను జేయుచు వారిని వైదేశముల కంపిజేయుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితి కన్న పరిశ్రమకర్మములను బహువ్యాపకముగను దృఢపాపితములుగను జేసిన దేశమునకు మిక్కిలి లాభకరముని దొరతనముగా రాలోచించుచున్నాడు. ఈకానే బహువ్యాపకములను దృఢపాపితములను ఆరు కర్మాలులను స్థాపించుట కొలకన్న విధముల బ్రయత్నింపవలయునని దొరతనమునా రభిప్రాయమునున్నది. దేశమునందనేరదు పుస్తక దేశ పరిశ్రమకర్మనిభివృద్ధి జేయగలను నెట్టిని దొరతనమువారు వారి శోక్తులలో నేకిధించిరి.

ఆ నేకములగు ఆటంకములు.

ఇదివరలో దొరతనమునా రించుట పుస్తకములందికా ఆ నేకవిధములగు ఆటంకములు అందుబాది తల యుద్దేశ్యము విడుదలచేసినా రై. తగినంతసకలము, ఉత్సాహము, కార్యకాలము పరితెరిగినవారు లేకపోవుటయే వారల లోకమంద కలసినచ్చెను. ఇండియా దేశమునందు తయార చేయవలసిన ఆసక్తికరములను లేమే పుస్తకములనుండి యేయవచ్చును లేమే పుస్తకములకు విస్తారముగా ఎగురుతల చేయబడుచున్నవో ఆ సంగతి సంతయు తెలిసికొనుట కొరకు దొరతనమునా రిండియా దేశ వ్యవహారములగు మిక్కిలి పరిచయము గలిగియున్న విశేషమైన పారిశ్రామిక భాగము గలిగినట్టియు పురుషుల నొకసంఘముగా జేర్చవలయుననియు, హిందూదేశ పారిశ్రామికస్థితిల నామూలాగ్రముగ తెలిసినవారు కొందఱును, పరదేశములందు హిందూదేశమున వలలించు పరిశ్రమ నలలించుచు వారి కార్యక్రమముల తెలిసికొనవారు కొందఱును, ప్రపంచమందలి వివిధ పరిశ్రమలందు సాధారణభావమును, తామలలించు పరిశ్రమలందు విశేష భావమును గలిగినవారు కొందఱును కలసి ఆ సంఘసభ్యులుగా నుండవలయుననియు, దొరతనమునా నాలోచించుచున్నాడు. విశోహ సహసంగాధములకు ప్రస్తుతి నిమగ్నమును నేర్పదపరచుడదని మొకట దొరతనమునా తలచిరిగాని పిమ్మట వారి ఆలోచించి వెంటనే సంఘము నేర్పరచి యుద్ధానంతరమునా నాసంఘసభ్యులు కలయు సమాచారము నంతయు తెలిసికొనివచ్చిన యుద్ధము ముగిసిన వెంటనే పుస్తకములను, కర్మాగారములను నెలకొల్పవలయు సంఘసభ్యులు మిగులసహాయము కాగలరని యోచించి ఈక్రిందిపథ్యల నొకసంఘముగా నేర్పరచిరి:—

సర్ జి. హెచ్. హేలింగ్ గారు సభాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరు. కార్యదర్శి యొకరు నియోగింప బడలేరు.

ఎ. ఛాటర్జీ, సర్ ఫెజల్ భాయి కుర్చీభాయి అబ్బి హీము, ఇ. హాక్కియ, సి. ఇ. లో వండిత మదకమోహన మాల్య, సర్ బి ఎన్. ముఖర్జీ, సర్ హోరెన్ముంకెట్ట, ఎఫ్. హెచ్. ముల్లూ, సర్. డి. జె. తాతా గారులు సభ్యులుగా నిర్ణయించబడిరి.

సభితులందఱు సమాజకేమైక పిన 12 మాసములలోగా దశమకృత్యంతములను, అభిప్రాయములను దొరతనము వారికి తెలియబరస చేయవలయు.

కుంతల
చక్కల తెలుగుపరిచి. చదివితరవలయు.
ఇది గుంటూరుకొత్త స్థిడరు
మందపాటి పేకట వరద రాజముశర్మ, బి. ఏ.,
విరచితము.
వెలలి అణాలు. గ్రంథాలయములకును, స్త్రీలకును
విద్యార్థులకును వెల 7 అణాలు.
గ్రంథములు గ్రంథకర్తముద్ద దొరతనము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది

వెల 0.4.0]

[సాప్తమిక ప్రత్యేకము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
7 తులసిపేట వీధి, మదరాసు.

వాతావరణ నిధి

1916 సం॥ మే నెల - 2వ తేది.

గోపాలపురము	29.640	90.888.1	...	0.44	2.11
పాత్రా	29.675	98.492.4	...	0.07	2.62
కాకినాడ	29.690	92.881.7	...	0.58	1.36
బందరు	29.672	95.898.2	...	0.11	1.46
గుంటూరు	...	101.782.8	...	1.79	1.48
నెల్లూరు	29.657	98.681.7	...	0	(.90)
మద్రాసు	29.665	94.788.8	0.01	0.05	1.88
కడప	29.676	94.881.8	0.04	0.16	1.21
కర్నూలు	29.686	92.779.7	0.08	0.39	2.14
కొలంబూ	29.681	86.476.8	...	88.38	18.86
తిరువనంతపురము	29.672	89.278.2	0.58	7.90	9.51
కొచ్చి	29.686	88.975.7	0.10	10.56	11.70
కర్నూలు	29.672	89.876.1	0.96	5.47	8.45
మంగళూరు	29.697	89.976.9	0.01	2.04	4.84
చింతూరు	29.598	92.488.4	...	0.04	0.10
హైదరాబాదు	29.594	101.078.1	...	2.98	1.54
అనంతపురము	...	104.082.8	...	0.42	1.79
బళ్లారి	29.596	104.080.5	...	2.65	2.18
కర్నూలు	29.655	106.282.4	...	0.97	1.35
కడప	29.682	104.688.7	...	0.30	1.50
తెలంగాణ	29.685	89.170.8	...	6.02	4.19
కొడైకానూరు	22.662	68.555.6	0.82	8.46	8.78
ఉదకమండలము	22.977	71.556.8	0.18	6.82	8.77
కొయంబూరు	29.678	91.877.8	...	2.49	8.48
కర్నూరు	29.649	91.780.2	...	0.21	8.28
నెల్లూరు	29.678	97.680.6	...	2.48	5.97
తిరువనాపల్లి	29.581	100.681.0	...	0.37	4.15
పుదుచ్చోరు	29.701	98.678.4	0.48	2.89	3.07
మధుర	29.680	98.877.8	...	5.16	4.55
తిరునల్వేరి	...	...	...	6.88	4.14

జాంబయి తీరమున నాయుభారము. తగ్గి ద్వీపములు
తక్కిన భాగమునందు పొచ్చినది దక్కనులో మధ్యమెత్త
నిధి తక్కిన. రాజధానిలో చాల భాగమునందు పగటితూట
వేడిమి తక్కిన. సూర్యుని రాత్రివేడి ఎక్కిన. కర్ణాటకము
జాంబయి తీరములందు కొంత వర్షము కురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్నా,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ఒక వి. ఎమ్. ఎస్. రంగరంగమున కడగు.

జనర లానువృత్తి నీవియన మెడికల్ ఆఫీసు లెప్పిసెంటు
కర్నూలు మొలకనగరు మెసాపాటేమియూ నేలకు వైద్య
వేదేగా నియోగించబడి నిన్న చెన్నపురినండి వై. వేటికల్లిరి

స్థానిక వార్తలు

శీతోష్ణ నిధి:—పన్న వధికోష్ఠ నిధి 94.87 మాత్రము,
అధికావస్థ నిధి 81.7 మాత్రము.

దీపములవేళ:—నేడు శత్రు ఎల్లుండి సాయం
కాలము 6-58 గంటలకు మదరాసులో దీపములు వెలిగించ
వలెను.

తుపానుసూచన:—మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో
అఫీసుగారి కి కింది తంత్రీ వార్త నివ్వకల్సివది:—రాజు
సంక్షోభము కొంతయేర్పడింది. ఆ శత్రు యిన్ సమాద్రపు
దక్షిణభాగమున తుపానుకొట్ట వచ్చును.

రాకలు:—విజయనగరము రాజుగారును రాణి
గారును మొన్న తెల్లవారి యిక్కడ దిగి యీ సాయంకాలమే
కూనూరునకు వైలుదేరిరి. ఈ యెండకాలములో వారక్కడ
“హైల్లాండ్సు”లో నుండును.

ఇంగ్లీషు తపాలు:—రైలు సకాలమున వచ్చునెడ
ల, ఇంగ్లీషుతపాలు శత్రుబుధవారము తెల్లవారి 9 గంటల
కిక్కిడ బటోడా చేరుచును. వెల్లెలు ఆకాష్మరకే నిర్దమ
గా నుండును.

విజయ నగరము మహారాజు గారి హిందూ
బాలికాపాఠశాల-తిరువళిక్కేడి:—ఈ పాఠశాల
యాజమాన్యమున ప్రభుత్వముచేత తీసికొన్నాడు గనుక, ఆ
పాఠశాలకు సంబంధించిన నితీకనమునములను భనమును ఏమి
చేయవలెననెడి విషయమును విచారించుటకుగాను, తిరువళి
క్కేడి దివాన్ బహదూరు కంది కృష్ణస్వామి రావు సి. వి.
ఇ. గారి యొక్కో ఈ కల 31-వ తేది బుధవారము తెల్లవారి
7-1/2 గంటలకు కార్యవర్గానక సంఘముచేత నిర్దయగును

రెయిల్వే ప్రమాదము:—ఇద్దరి బాహ్యము
శ్రీలంకలో గలసి యొక బాహ్యమును తూర్పునది నుండి
వచ్చు ప్రయాణికుల బండిలో ప్రయాణము చేయుచుండెను.
ఒక శ్రీ బండిలోనుండి దొడ్డి గదిలోనికి బోయెను. ఆసాపు
నప్పుదామె ఒడిలోనుండి దబ్బుపంది ఆ కన్నును ద్వారా కింద
పడిపోయెను. దానిని మరల తీసికొనవలయునను ఉద్దేశముతో
నామె ఆగది కిటికీద్వారా వెకి దుమికెను. ఆసంగతి మాది
ఆ బండిలోనుండు మహమ్మదీయుడు బండిలోని గొలుసు లాగి
రయలు కాపి చేసెను. అంతట నాశ్రీ చొంగుబట్టు ఆను
పుత్తికి పంపించిరి. ఆమెకు శరీరమునె చైతన్యము లేకుండెను.

మనరాసు విశ్వవిద్యాలయము.

ఇంజనీరింగులో ప్రథమ పరీక్ష

1916 (పరీక్షాముఖ 49)

కృతార్థులు:—(1) కే. సి. అబ్రిహాము; (6) జే. డి.
క్రిష్ణభర; (7) సి. డి. రోజోయో అటోనీ; (8) ఎస్. వి.
గణపతి; (9) ఎస్. సుబ్బస్వామి; (10) సి. సుబ్బ వెంకటసు
బ్బస్వామి; (11) గాదంపెట్టి జగన్నాథరావు; (12) ఎస్. కృష్ణ
మూర్తి; (13) ఎస్. కృష్ణస్వామి; (14) టి. లాకష్మణ్;
(15) పి. మాత్రెయి; (16) పి. జి. చుత్తుస్వామి (26) ఎస్. కే.
నరసింహాచార్య; (27) డి. నరసింహా; (28) ఎస్. ఆర్.
నరసింహా; (29) ఎమ్. ఎస్. నారాయణన్; (30) టి. ఆర్.
నారాయణస్వామి; (31) వి. పార్థసారథి; (32) కే. ఎస్.
రాఘవన్; (33) ఎస్. రామస్వామి భాస్కర; (34) కోయం
బుత్తూం ఎస్. రామరావు; (35) ఆర్. శ్రీనివాసన్; (36)
సి. చుట్టమ్మస్వామి (1918 ఇంట); (37) కనోత్ నుకు
మాన్; (38) కే ఎస్ నుందామ్; (39) ఎస్. నుందామ్;
(40) పి. శంకరనారాయణ.

ఫి. ఇ. స్కూల్ పరీక్ష-1916.

(28 పరీక్షాముఖ)

(నిర్దేశాన్ని 18.)

కృతార్థులు:—(50) టి. ఎస్. అనంతనారాయణన్;
(51) బట్లీ భీమరావు; (52) నంద్యాల లక్ష్మణాచార్య; (53)
కే. సి. నామూనాన్; (54) పి. నరసింహా; (55) పి. నారా
యణస్వామి; (56) పి. సి. రత్న మొదలి; (57) కే. యస్.
నీతారామన్.

(మెకానికల్ బ్రాంచి 5)

కృతార్థులు:—(58) భూతిపాళాస్వామి; (59)
ఎమ్. కే. రంగస్వామి; (60) ముప్పిమ్మస్వామి కేమస్వామి.

పిల్లలు కనపించకుండుట

I

తాడిపత్రి కాపురమున నల్లమ్మగారి పెద్దలక్ష్మీ రెడ్డి కు
మామను ఎక్కడకో వల్లి పోయినాడు. పిల్లలను కిడిపిసంపత్తము
జూడును. నల్లగనుండును. చిన్నజుట్టున్నది. పేనె బాల్యం!
పిల్లనానిని తెచ్చి అప్పగించువారికి 50 రూపాయలను బహు
మతి చేయవచ్చు. తండ్రి మామేర తెలియచేయుచున్నాడు.

II

గోదావరి జిల్లా రాజవోలూరులో మోరికాపురమును
బాసవెడసోమలింగము గారి కుమారుడు రెండు నెలలక్రిందట ఎ
క్కడకో రేచిపోయినాడుమించుటలేదు. పిల్లవాని కుమార్తె 9 సం
వత్సరములు. ఎర్రగానండును. అతనిబాదను తెలుపువారికి
పది రూపాయలు ఇవారుగ నిచ్చెదమని తాతగారు మామేర
వ్రాయుచున్నాడు

III

గుంటూరు తాతవాడ ప్రసాదు కాపురమును ఏకావంకట
శివుడుగారి కొడుకు మండవల్లియనుడబ్బవాడుశ్రీమంత్రిచెప్ప
కుండ నెక్కడకో వల్లిపోయి తిరిగి కనపించుటలేదు. పిల్లవాని
వయస్సు 18 సంవత్సరములు. నల్లగ నుండును. మొగము మీద
మచ్చయన్నది. ఉపయోగము అయినది. పిల్లవాని బాదతెలుపు
దని ఏకాగ్రాయ్యగారు వ్రాయుచున్నాడు.

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

23-5-16.

విషయము	క్రొత్తది	రు. అ.
డిబ్బా పాతవి 29 ప.		5.14.0
జొన్నలు 25 కి. ప.		7.4.0
ధనియలు బారవ 1-కి		3.8
నెయ్యి చులురు 1-కి		48.0
మిప్పి క్రొత్తది బారవ 1-కి		16.0
డిబ్బా పాతవి		77.0
చాగాన		76.0
దూర కొత్తది మిప్పి, నాయనా		150.0
కందులు బస్తా 62 ప.		150.0
నవ్వులు 14 ప.		10.0
ఉలనలు ప. 48 ప 1-కి		3.8
చింతిపండు బారవ 1-కి		5.8
కనుపు బా.		27.8
చక్కెర ప. 1 కి		54.0
తెల్లము ,, 1-కి		4.2
కొబ్బరి ప. 1-కి		12.18
చాపిల ప. 1-కి		5.10
ఉప్పు బస్తా 46 3-4-0	చిల్లరకు ప 1-కి	12.0
తొప్పు పా 1-కి	2-2-0; 1-0-0; 0.14-0; వెల	0-1.8
నీలియంతు మ 1-కి		140.0
నవరనులు 1-కి		15.14
డిబ్బా		17.8
క్రొంచికానులు		5.0
బంగారము		6.18
వెండి		86.0
గరన్న మెంటు పతములు		80; 81

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి ముఖ్యకట్టణము
నందును ఆంధ్రప్రదేశ్ కు క్రొత్త చందాదార్లను
కుమప్పగలిగిన యేజింట్లు కావలయును. ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ కు కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212 మద
రాసుకు వ్రాసి తెలిసికొనవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు.

విన్నపము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్తుమున మా ప్రతినిధి మ|| రా||
శ్రీ, కై. పాశేమెద్రిశర్మగారు కడప మండలమున
సచారము చేయుచున్నాడు గాన పారిని ఆదరించి
ప్రతికకు తగుపోత్సాహము చేయ, కడప మండల
వాసులు ప్రార్థితులు.

మేనేజరు

ఆంధ్రప్రదేశ్.

విషయానుక్రమణిక.

ఒక విశ్లేషణ (చూడండి)	2
ఆంధ్రీయ వార్తలు, వ్యవహారములు	3
గురువారము	4
శతాబ్ది వార్తలు	5
ప్రధాన వార్తలు	
యొద్దు	6
గురువారము, బియ్యము	7
విదేశీ వార్తలు	8-9
హిందూ దేశీ వార్తలు, భగవంతుని ఆరాధనము	10
ఇంగ్లీషు రివ్యూ వార్తలు	11-12
మాతృభాష	13

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మే నెల 23-వ తేది

మంగళవారము.

యుద్ధము.

ఇప్పటి యుద్ధవార్తలలో ఇంకను వర్ధమానము ప్రాముఖ్యము నందియున్నది. ప్రతిదినమును వర్ధమానము సంకులసమర మగుచున్నదను వార్తయే వినవచ్చుచున్నది. ఒక కందకములో నొకమూల శత్రువు స్వాధీనమునదనియు అతడు ఆక్రమించుకొనిన భాగమును మరల స్వాధీనము చేసికొనినామనియు మున్నగు వార్తలు లేతవార్తలలో జూచినను పుష్కలముగా దొరుకుచున్నవి. కాని ఎచ్చటను బృహదల చక్కటి యనుకూల మందులన్నారనుట నాడవ్యవస్థయునది మరల గోచరము కాలేదు. కాకలదు. కాదనియు చెప్పవచ్చును. అయిన జర్మనీకి మిలిటేరీ-మార్గము ద్వారా మగువరకును ఏదో ప్రారంభించినపని చేయుచున్నట్లు కన్పించుట యత్యవసరము. వర్ధమాన రంగమున నేమియు చేయలేక పోయియున్న కూడ కేయిజరు ఇంకను లక్షల కొలది ప్రజలను ఒడ్డుచుండుటకు ఇంతకంటెను ప్రబలతర కారణము కానరాలేదు. వర్ధమానకు తరువాత ప్రబలముగా పోరగుచుండు ప్రాంతము తుర్కీ మెసాపొటేమియా యనవచ్చును. ఇచ్చట రుష్యావారు అత్యద్భుత భంగిని యుద్ధకార్యములను నడుపుచున్నారు. వారిది మూడు ముఖ్య సైన్యము లొక్కమృదీని పనిసేయుచున్నవి. ఒక్క సైన్యము కాకసను ప్రాంతములయందు సముద్రతీరమున తుర్కీవారిని త్రోసికొని పోవుచున్నది. బ్రెజిల్ దేశమునకు పడమటగా నీ ప్రాంతమున సమర మగుచున్నది. రెండవబలము ఎరిజిమిమునకు పడమటగా ఎరిజింగనుమిదికి నుంకించుచున్నది. ఆ పట్టణము రుష్యా సైన్యముల కింకను ఎంతోదూరమున లేదు. ముప్పదిమైళ్లు లోపుగా నున్నది. ఇంకను దక్షిణమున డయర్ బేకువరకును రుష్యా బలము తన ప్రస్తారమును స్థాపించియున్న దనుట కొన్ని వార్తలచేత సూచితమగుచున్నది. ఈ ప్రాంతమున పనిచేయు బలము ముష్ బిట్లీసులవైపునుండి వ్యాపించినది యనినను ననవచ్చును. ఉరిమియా ఖరస్తునకు దక్షిణభాగమున నుండిన బలము మోసలు వైపున వ్యాపించుచున్నది. ఈరీతిగా తుర్కీలో రుష్యా దిగ్విజయము సాగుచుండగా బాగ్దాదు

వైపునకు రుష్యాబలము మరియొకటి సాగివచ్చుచున్నది. పారసీకపు సరిహద్దులకడ హమడనునకు 200 మైళ్లు దక్షిణము పడమరగా కార్పిషిరిను అను పట్టు రుష్యావారి స్వాధీనమైనది. ఇచ్చటి నుండి బాగ్దాదు నూరుమైళ్లులలో నున్నది. దారియు బయటదారి. ఈరీతిగా రుష్యా బలములు బ్రెజిల్ దేశమునకు పడమరనుండి ఎరిజింగకు తూర్పు వరకును అచ్చటనుండి దక్షిణముగా డయర్ బేకువరకును ఆపట్టణముమీదుగా దక్షిణము తూర్పుగా మోసలునకుతూర్పువరకును అచ్చటనుండి కార్పిషిరినువరకును వ్యాపించియున్నవి. ఇవి యన్ని బలములును ఒక్కవరుసగా లేకున్నను ఈ ఎల్లకు లోబడిన తుర్కీ భాగము రుష్యావారి యధీనమున నున్నదనుట స్పష్టము. మెసాపొటేమియాలో కుట్ ఎల్ అమారాకు కొలదిదూరమున జనరలు లేకు తుర్కీవారి కింకను పనికిలిగించుచునే యున్నాడు. మేము సూచించిన రుష్యా సైన్యముల ప్రస్తారము వరుసను పటమున ఒక్క పర్యాయము చూచినయెడల రుష్యావారి కిక్కడికి తుర్కీలోని కష్టభూమిని కొండలు అడవులతో నిండిన భాగమును దాటి వచ్చినారనుట తెల్లము కాకలదు. పడమటి తీరమునకు త్రోసికొని పోవుటకు బునాదు లేర్పరచికొనినా రనుటయు తెలియగలదు. పడమటి తీరము చేరుట నాలోచించుటయు నవసరమే. అప్పుడు శత్రువునకు సూయెజ వైపు దృష్టి సంపూర్ణముగా నిరోధితమై పోగలదు. ఇటీవలి వార్తలను బట్టి సూయెజ ప్రాంతములను కొంత పోరగు చుండుట యర్థము కాకలదు. ఆఫ్రికును జర్మనులతో గూడ చేసిన పటాలము 2500 సంఖ్య కలది కేటియా పైకి దండెత్తి వచ్చుటయు అచ్చట మిత్రముడలి సైన్యములు బహుస్వల్పములుగా నుండుటచేత అచ్చటి బలములు బహుశః తుర్కీవారి చేతిలో పడిపోవుటయు పీడప మిత్రముడలి యుద్ధవిమానము లగ్ని గోళములు ప్రయోగించుటచే శత్రువు బీర్ ఎల్ అబ్దునకు వెడలి పోవుటయు నిన్న ప్రకటితమైన వార్తలలో చమవవచ్చును. ప్రస్తుతము శత్రువు బీర్ ఎల్ అబ్దు గో చేరియున్నాడు. ఈ బీర్ ఎల్ అబ్దుకు ఎంతో తూర్పున గల ఎల్ ఆరీషును మన నౌకాసైన్యములును యుద్ధవిమాన సైన్యములును ముట్టడించి ఎక్కువ నష్టముచుకలిగించినవి. ఈ ఎల్ ఆరీషు సిరియానుండి ఈజిప్టువచ్చు మార్గ మధ్యమునందలి ముఖ్యస్థానము. ఈజిప్టు ప్రాంతము పోరు నిద్రవలో పడివిరప్పుడు మనము వినినపేర్లు బీర్ ఎల్ దేవదారు, బీరు ఎల్ నిసి, కాటియాలు. అప్పటికి కాటియానే తుది తూర్పు స్థానముగా నుండినది. ఇది ఇప్పుడు తుది పడమరస్థాన మనుకొనవచ్చును. పేర్లు తూర్పునకు సాగినవి. అనగా పోరు సిరియావైపునకు పోవుచున్నది. ఇది యెవ్వరు అనుకూలము కాదనగలరు. ఈరీతిగా వెనుకకు నట్టబడుచునుగూడ ఉత్తరమున పడమటితీరమునకు నట్టకొనివచ్చు రుష్యా సైన్యముల నెదురులోపల కొంత గడవిక కల్పించి సూయెజవంకన నేదో చేయుచున్నామను భ్రమ లోకమునకు బుట్టించుటకై తుర్కీ జర్మనీలు యోచించుచున్నట్లు దోచుచున్నది. అందువలననే కాజోలును కయిరోమీద అగ్ని గోళములను ప్రయోగించుట ఎటు లైనను

బ్రెజిల్ దేశము మొదలు పారసీకసంధుశాఖవరకును, తుర్కీ పడమటితీరమునను, గల సమరభూమి యొక వేళ త్వరలో ప్రాముఖ్యము నందినను సందవచ్చును. ఈవిషయములోని సహానికా ప్రాంతమును చలనము చూపుకోయేమో తెలియదు. కార్యక్రమముండి సర్వీయాబలములు సహానికా చేరుటకు గ్రీసుతో మిత్రముండలివారు తగిన ఏర్పాటులు చేసికొనిన యట్లులు తెలియుచున్నది. అచిర కాలముననే కొన్ని నవీనసందర్భము లిచ్చట యుద్ధవింపవచ్చును. తూర్పు మధ్యధరా సముద్రమును తుర్కీయును కదలవచ్చు ననుటకు ఇతర కారణములును కలవు. పశ్చిమరంగమున సంకుల సమరమే యగుచున్నది కాని అచ్చటిఫలములు బహుస్వల్పములు. ఎవ్వరును ఎంతో విజయమునందుట లేదు. ఆకాశయుద్ధములు మాత్రము అసంఖ్యాకములు జరుగుచున్నవి. శత్రువిమానము లెన్నియో నశించుచున్నవి. కాని ఇంతమాత్రముతో ముఖ్యసమస్య ఏమియు వీడజాలదు రుష్యారంగమున అసాగరీగా మొదలు గలిపియా బెస్సరేబియాలవరకును గూడ కొంచె మించుమించు పశ్చిమరంగపు పరిస్థితులే ఏర్పడియున్నవి. రీగా వైపున కేడియో మహోద్దండముగా జర్మనీవారు విచ్చేయుదురని వార్తలుండెను కాని రెండు కారణములవలన నవి యవిశ్వసనీయములయినవి. మిత్రముడలి సముద్రాంతర్గాములు మరల బాల్టిక్కు సముద్రములో చక్కని తైక్షణ్యమును జూప నారంభించినవి. ఉత్తర సముద్రములోను ఇతర ప్రాంతములను జర్మనీ చేసిన పని బాల్టిక్కులో ఆంగ్ల నౌకాబలము చేయుచున్నది. అయిన నొక్కభేదము మాత్రము చెప్పితీరవలెను. ఆంగ్లజలాంతర్గాములు శత్రునౌకలమీది ప్రజల తప్పించుకొనుటకు తగిన వ్యవధి పూర్ణముగా నిచ్చి న్యాయ మొనర్చుచున్నారు. ఇది లేపు శత్రువు తక్కిన నష్టముల పూర్తిగా ననుభవించవలసినదే. కావున నీ ప్రాంతముల నౌకాసహాయము శత్రువున కసాధ్యము. అంతేకాక ఇప్పటి భూమియు నాలుగు బురద నేలల వరపులై యున్నది. వీరి నుల్లంఘించి జర్మనులు చేరుగల పనియేమియు లేదు. ఇబ్బలీరంగమున ఆఫ్రికునులు తమ ప్రజను సంతోష పెట్టుట కొరకు మహా సాహసమున లక్షల మందిని యుద్ధాహుతి యొనర్చి యొకటి రెండు తావులలో ఇటాలియనులను వెనుకకు నెట్టినారు. కాని ఇబ్బలీవారి దీని నొక యనానుకూలముగా దలంచుట లేదు. కొండ చరితులలో సానువులలో కాలుని నిలుచొని యున్నారు. ఈ రంగము వలన కలుగు లాభనష్టములును మొత్తపు యుద్ధమును మార్చజాలవు అన్నియు నొక్క రీతిగా నాలోచించగా యుద్ధము తూర్పు మధ్యధరా సముద్ర ప్రాంతములనే మరల వికాసము చూపునా యను సందేహ ముండుచుచున్నది. ఈ సందేహమును బలపరచు వార్తలు మేము పత్రికను అచ్చునకు సిద్ధముచేయుచుండగా వచ్చినవి. జాకూమాసముతో బాగ్దాదుకు 4000 జర్మను సైన్యములు చేరువట. ఇప్పటికే 12,000 ఆఫ్రికునులు వచ్చి చేరియున్నారు. తుర్కీవారు కసిస్టాంటి నోపొలున బలములు తగ్గించి ఆసియా మైనరునకు పంపుచున్నారు.

గుణసంస్కారము.

ఈనగరమున క్రైస్తవరక్షా సంఘమువారిచే నిర్వహింపబడుచుండు ఖయిదీనహామీనతి గృహముయొక్క సాంవత్సరిక వివేచిక ప్రభుత్వమువారి విచారణోక్త ప్రకటిత మయినది. ఈవసతిగృహమున విడుదలయైన ఖయిదీలు మాత్రమే కాక కారాగారవాసమున కనర్తులగు ఖయిదీలు కూడ కొందరు శిక్షితులగుచున్నారు కడచిన సంవత్సరాదిని మొత్తము ఈ వసతిగృహమున నున్నవారి సంఖ్య 42 రు. సాంవత్సరికమున చేర్చుకొనబడిన వారు 101 రు. ఇందులో 44 గురు నుశిక్షితులై బయటికి బంపబడిరి. ఒక్కఁడు గుంటూరులోని వసతిగృహమునకు మార్చబడెను. 18గురు తప్పించుకొని పోయిరి. 5 గురు నేరములకు శిక్షనందిరి. 7 గురు కారాగారమునకు మరల పంపబడిరి. ఈ యంత్ర లిచ్చునప్పుడు మొత్తముమీద విడుదలయైన ఖయిదీ లెందరుండినదియు ఎందరు శిక్ష పూర్తికానివా రుండినదియు ఏ రేయేజాతుల వారై నదియు మున్నగు సంగతులు వివేచికలో తెలియజేసి యుండినయెడల శిక్షాగో సుండువారికి నీవసతి గృహ మెట్లు సహకారి యగుచుండునదియు విడుదల ఖయిదీల కెట్లు సహకారి యగుచుండునదియు స్పష్టతరముగా గ్రహించి యుండవచ్చును. అయినను కార్యనిర్వాహకులు చేస్తుసంగతులను బట్టి యీ ప్రతిష్ఠాపన హెచ్చు ఉపయోగకారి యగుచున్న దనుటకు సందేహము లేదు. క్రొత్తగా వచ్చినవారు మొదట లోతులనే పని చేయుచుందురట. పిదప నగరములో యికి పంపబడుదురట. ఒక్కఁడు నగరపాలకసంఘమువారి కర్తాగారములో వచ్చుచున్నాడని యొప్పుదహాసములుగా పనియుచున్నాడట అతనికివీనమునకు అట్టియే కూలిదొరకుచున్నదట! ఇతఁడు కుట్టుపని కవరులుచేయుపని, నేతిపని మున్నగువి చేయుచున్నారట! ఇదుగురు కుటుంబములతోకూడ సుండును వచ్చినారట! ఈ వసతిగృహమునుండి వెడలిపోయిన తరువాత విడుదల ఖయిదీ లెట్టి ప్రవర్తన కలవాడుగా సుండునో కార్యనిర్వాహకు లెంతగ లేరట గాని క్రొత్తజీవనము మాత్రము వారు ప్రారంభితురని నమ్ముచున్నారు. శిక్షణను జూచి అభిప్రాయములను వ్రాసినవాడును ఈవిషయమునే సూచించినాడు. అయిన వారి ప్రవర్తనను నొకరిటిగా కనిపెట్టుట యవసర మని పోలీసు కమిషనరుగారును కత్తెనుగూడను ఇరువురును అభిప్రాయపడినారు. ప్రభుత్వమువారి రిందతో నేకీభవించుచు చేసిన యుత్తరవుమాత్రము గనుపించదగియున్నది. పోలీసువారికిని ఈకనిపెట్టుటకును ఏమాత్రము సబంధముండనూడదట! విడుదలఖయిదీ ఇ కొకనెలకు బయటికి పోవు సవగా వసతిగృహ నిర్వాహకులు ఇల్లా మేస్త్రీలుతో చుద్రానుగో పోలీసు కమిషనరుతో తెలియజేయువలెను. వీరు ఘరానా మనుష్యుని ఎవ్వరినైనను కారవాధికారిగా సంగీకరింపజేసి అతడి విడుదల ఖయిదీకి జీవనాధారాదికములు సుపాదించుకొని చక్కగా జీవించుటకు లోడ్బడవలెను. అట్టిఘరానామనుష్యుడు దొరకనియెడల ఏ రిజిస్ట్రా ఇన్స్పెక్టరో, తహసీలుదారో, గ్రామముససభో ఈవసతి నియమితును కావలెను. శిక్ష వేయునప్పుడే పోలీసు కాపలావేసియుండినం దప్ప పోలీసువా రేమాత్రమును జోక్యము కలుగచేసికొనరాదు. మన ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము విక్కిలి ప్రశంసనీయును. మొదట సంస్కార గృహము పిదప సహాయకబృందము మరదృష్టులగు నేరస్థుల కేర్పడునెడల కారాగారములలోని

నేటిసంఖ్య తగ్గు ననియు వదేవదే బుడెల బడుభాగ్యవహీనులు బాగుపడుదురనియు చెప్పుటకు సందేహంప బనిలేదు. పచ్చిదొంగల గుంపుల సంస్కారమునకే యంతటి పరభిమార్గముల నాలోచించు నుదాహరణ రాజకీయాయమాన ములకు లోనైన నుత్తముజు లగు యావనుల కేం అసహ్యకర మగు పోలీసు కాపురల ఏ న్యాయస్థానపు ట్తుత్తరువును లేకుండగనే పెట్టి వారియొక్కయు స్నేహితులయొక్కయు కారవ జీవనములకు భంగమును కలిగించ వలయునో యర్థము కాక యున్నది. రాజకీయముగా నమ్మదగిన ఘరానా మనుష్యులే హైందవభూమిని లేరా యేమి ?

హండింజి ప్రభువు-రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము

హండింజి ప్రభువు న్యాయాయుక్తు టైము ప్రతినిధికి దర్శనమిచ్చి హైందవభూమి సంగతులు ముచ్చటించినాడు. హైందవ సంస్థానాధీశ్వరుల యు ప్రజలయు సామ్రాజ్యభక్తిని ప్రశంసించినాడు. యుద్ధకాలమున వివాదాశయులను చర్చింపకయు అవసరమైనయప్పుడు విరోధక శాసనముల నైనను శిరసా వహించియు భారతభూమి కనుకరచిన వివేకము నుగడించినాడు. స్వపరిపాలన కోరు నట్టి మననాయకులు దూరదృష్టితో ఆంగ్లసంబంధమును నిలుపుకొన నిష్పప్తుటను ప్రస్తావించినాడు. మన శాసన నిర్మాణసభ్యుల కారవప్రవర్తనమునకు వారి యువన్యాసములనే నిదర్శనముగా నిచ్చినాడు. ఇతరదూరము హైందవభూమినిగురించి ప్రస్తావించి యుద్ధాంతరము మరియొకవరము హైందవభూమికి ప్రసాదించవచ్చు ననియు అది రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యముగా నూడవచ్చు ననియు సూచించినాడు. స్వపరిపాలనా సంపాదనమునకు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము ప్రథమసాధనము. అందువలననే హండింజి ప్రభువు స్వపరిపాలన, నాదర్శముగాబట్టి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును మార్గముగా నాలోచించినాడు. ఈ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకు యర్థము వివాదమునకు రాగా హండింజి ప్రభువు తుదకు వెడలిపోవునప్పుడు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటను తాము తను డిశ్చించి వ్రాసినప్పుడు తలపెట్టలేదనియు కాలక్రమమున నియ్య నుద్దేశించితి మనియు వాక్రుచ్చిరి. యుద్ధాంతమునకు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య రూపముగా మరయొక వర మియ్యవచ్చు ననుటలో హండింజి ప్రభువుగారు ఆ కాలక్రమము అప్పటికి తిరిగి వచ్చునని నిర్ణయించినారనియు మరల ఏ మాటలకును ప్రత్యేక వ్యాఖ్యానముచేయ రనియు నమ్ముచున్నాము. మా దేశీయ మహాసభయు మా రాష్ట్రీయ సమావేశములును తుదకు మా జిల్లా సమావేశములును మా ఎల్ల ప్రతికలును రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నవి. మార్గ్ల మింటో సంస్కారములు అమలుగోనికి వచ్చి ఆరేక్షయు పోయినది. ఈ కాలమున మా ప్రతినిధులు హైందవ రిక్తమున జీవమున్నదని చక్కగా ప్రదర్శించి యుత్తమ పరిపాలకుల మెప్పు లంది యున్నారు. యుద్ధ మొకటి సంప్రాప్తమై కీడుగో మేలుగ హైందవుల భక్తివిశ్వాసములను స్థిరపరచి సామ్రాజ్యపు వది చెరుగులనుండియు బంగరు వంటి పొగడ్తవాక్యములను కురిపించినది. ఇంకను కాలము కావలెను వ్యవధికావలెను అనుచుండుటకు కారణము కావరాదు. సర్వ స్వపరిపాలనను నేడే యిచ్చినను ఇయ్యకున్నను గ్రామపంచాయతులు మొదలు ఇండియా శాసన నిర్మాణ కార్య నిర్వాహక సంఘములవరకును అసభికార ప్రాబల్య

మును రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును ఇండియా ప్రభుత్వాధిక స్వాతంత్ర్యమును నైనను యుద్ధానంతరమున వెంటనే యిచ్చుట న్యాయమాత్రమై యుండును. ఈ న్యాయ మొరయుటకు హండింజి ప్రభువు వంటివారి సతతపరిశ్రమ ఆంగ్లభూమిలో నవసరము. వీరు మనకుడుముగా నిరంతరముపనిచేయునియెడల ఇటీవల డెయిలీపోస్టు వర్ణించిన 211 సవత్సరములక్రిందటి రాజనీతిజ్ఞులే స్వనియాయకులు కాగలరు. అందుచేత హండింజి ప్రభువుగారు తాము హైందవభూమి వనలిపోయినను తను యుక్తోగము హైందవభూమికి ప్రస్తుతము సంబంధము లేనిదిగా నున్నను హైందవభూమికి సంబంధించిన విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకును న్యాయ పక్షమున తను యభిప్రాయబలమును వైచుటకును సంతసింపకు హైదవు డెవ్వరును నుండజాలదు. హండింజి ప్రభువుగారు కంటెరు బలవత్తరముగా హైందవభూమినిగురించి యాంగ్లప్రజకు నచ్చజెప్పగలవాడును ఈ తరుణమున మరియొక్కఁడును లేడు. ఆ ప్రభువు తగినరీతి మనకు పోషకుడుగాక యనియు ఆతడు హైందవభూమియెడల ధరించి యుండు ప్రేమ హైందవభూమికి మేలొనకూర్చు ననియు నమ్ముచున్నాము.

క్రికెటులైన పి. ఆదినారాయణయ్యగారు.

క్రియంత పి. ఆదినారాయణయ్యగారు ఈనగరమునందలి ఆంధ్రక్రైస్తవులలో ప్రముఖులు గానుండి వీరు పుట్టుకచేత బ్రాహ్మణులు క్రైస్తవకళాశాలలో విద్యనభ్యసించి బి ఎల్ డిగ్రీయందుండినవాడు. న్యాయవాదులుగా సమర్థులమందుకొని జిల్లామనలు పదవికి నియమితులై 28 సంవత్సరములు ఉద్యోగధర్మమును నిర్వహించినవారు డాక్టరు మిల్లరుగారి పోర్టఫోలియోన క్రైస్తవత సంగీకరించినవాడు. ఇట్టి పీఠీ వలదిగతిభృతివంది న్యాయవాదిత్వము నెరపుచుండిరి. ధర్మ పరులని పేరుగాంచియుండిరి. కొన్నిసమయముల జబ్బుపడి కడచిన కుక్కవాడము ఎక్కువగా పనిలోపా) డ్రివేదిరి. వీరు భార్యపతివులై యున్నారు. ఆ నేతులు విద్యను నున్నారు. అందులో పి. చెంచయ్య బి. ఏ. ఎమ్. ఎల్ గాన ఆద్యక్షులు గాడున్నారు. ఆదినారాయణయ్య పృథ్వు లీనగరమున చేరుటచే జాతీయ క్రైస్తవత మేర్పడ సాంఘియట సంభవించినది. కావున హైందవ క్రైస్తవులు వీరు నగరమున కెక్కడవరకు వెళుదురనుటకు సందియములేదు. ఆ హైందవ క్రైస్తవ సంఘమునకును చెంచయ్యగారికి ఆదినారాయణగారి నుటుంబమునకును మాసాంభూతిం దెచ్చుచు వారి యాత్మజీవితం సమకూరునుగాక యిది సాక్షింపచున్నాము.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

సోదరి సోదరునిపోతుడు. మైసూరు 6 వాస్తవ్యులు పూనూర్తితుకు 25 ఏడక్రైస్తవశ్రీము, ఆనె భర్తకొరసామియు చేరకవారము మాసానురావతుకు అపాయకరముగా గాయపడినట్లు పోలీసుగారు వార్తా చేసిరి. మొదటియద్దాయి ఫిర్యాదికికో యిట్టువు. ఆ వెయింటికు పూర్వమే తనసోదరుడు తమయింటికినద్విజితు అల్లరచే మునున్నాడని పోలీసు కమిషనరునకు ఇరిగోన్వోకులకును వ్రాసినాడు. కడచినవార తతడడలే మరల ఇంటికినద్వి యెక్కర అల్లరచేయడం భర్తసానుకు ఆ వెయింటికి అయిట్టు తిసి కొనియచ్చును గావతడిచెట. కేజురచాంబి జరిగియున్నది.

కొలరగుంపు. కొంగరములు మాసములచేయట నిమిత్తముక కొలరగుంపు నడవారునకు వచ్చినవరి తెలియటచే ఇక్కడి పోలీసుగారు బాగూతులుగా నున్నారు కడచిన నెల 29-న తేది రాత్రి 8 గంటలకు ఏకకుగరి కంతెయిద్ద నొక 30 ఏడడ మాటవాడు అడిగిన కింట్టు కొక్కటి చొప్పున మాటుపేర్ల చెప్పుమండెటలు వాడు ఉత్తరాత్మాలు జిల్లాలోని యొక గుంపునకు నాడువడెం తెలియవచ్చినది. మేజిస్ట్రేటు విచారించి వారియద్ద సర్వీర ప్రజానిమిత్తము జామీను లీసికొనుట వత్తరవుచేసెను.

మిత్రుడు కొంగరములు. బాద్లి టవును వెంటల రావయ్యకు వీధిలో కాపురముండెడి వెంకటరావుగారి యింటికి 20 ఏడడ వయసుగల జయరాము మిదలి రెండు వచ్చుమండెడినాడు. కడచిన కొలరము చుట్టూన్నాడు 12 గంటలకు వెంకటరావుగారి భార్య పృథూడవతయు నగలను చాపమీడనంది యెవో పనిచేసికొనుమండెగా జయరాము వచ్చి 51 రూపాయల నెలగల యొక బంగారు నాను దొంగిలించెను. దాని ఎతడు చై బాబాయులో అమ్మమాపి నపుడు జబ్బువడెను. మేజిస్ట్రేటు కనికరించి దానికి 12 దెబ్బలు తీసి విధించెను.

జర్మను పటాలములు గ్రీషియో- నెప్పురురు రణరంగ
ముండి పెంబిరణరంగమురుకు నిస్తామగా హోవురున్నా
ని నెనొనికావచ్చు నే విడచివచ్చు నైవకులు తెల్పు
... న్నారు.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

బోంబాయి శ్రీ తెలివిదప్పి పోవుట.

కలకత్తా మే 22:—అదిగారు మామదయను కలకత్తాలో దగ్గర మెదామునై నొక శ్రీ తెలివిదప్పి పది మున్నవని లాజు బజారు పోలీసు బాటికి వర్తమానుల వచ్చెను వెంటనే నా శ్రీ నొక అంబులెస్సు లండన్లోనికి కలకత్తా మే 22:—కాతే. అనుపత్తికి తీసికొని పోయి. ఆ ము కింకను తెలివిదాతేను. ఎవరైనదియు తెలియలేదు కాని బోంబాయి శ్రీ తెలివిదప్పి. ఈ తరుకరగతి అంబులెస్సు శ్రీ యొక గావచ్చును.

బొంబాయి పురపాలక సంఘము

చట్టముల సవరణ

బొంబాయి మే 21:—1888 సంవత్సరపు పురపాలక సంఘ చట్టమును సవరణ చేయుటకును సవరణలు కాండా సహితముగా గవర్నరును నొక బిల్లు ప్రకటించబడింది. కొత్త సవరణల ప్రకారము పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు కానినార్తాణసభలో సభ్యుడుగా గాండగూడదు అయితమున తొలగించవలయును. పురపాలక సంఘమునందలి ఆర్కానోస్టి ద్వారాను వానపానము ద్వారాను కళాకాలల వ్యవహారములు గాను సుందర గూడదు నిబంధము తొలగించవలయును. ఆర్కానోస్టి గూర్చియు, వాణి వెన్నవర్తకమునై సంఘమువారి అధికారము గలిగించుకొనుటకు గూర్చియు, స్పీటను చమురు పర్యవేక్షణ గూర్చియు, దూకబేటల గూర్చియు సంఘమువారు మరికొన్ని కఠినమైన నిబంధనలు చేర్చవలయును. కొత్త బిల్లులందు చేర్చబడినది. “ప్రాండింగ్ కమిటీ” లకు వలె నొకప్పుడు కమిటీలనుగూడ సంఘాధ్యక్షుడు పోషింపునని సవరణలు చేసి ఇతరల నొకమా రీతియందును గూర్చియే దొరతనమునాన “ప్రాండింగ్ కమిటీ”కి ప్రాధాన్యము కమిటీవారపును దీర్ఘకాలము చర్చ జరిపి దొరతనమువారి కోరిక నిరాకరించిరి.

స్థానిక పురపాలకాధికారులకు ప్రభుత్వవిధుల స్వాతంత్ర్యమునకు దోహదముగాని అవసర ప్రకటించవలసినవి క్రింది పద్ధతులు కలుగజేయుచున్నారని బొంబాయి శ్రీ కలకత్తా పత్రిక ప్రావేశము.

నాగపూర్ శాసనసభ.

నాగపూర్ మే 21:—జి. కె. వేంకటగిరి స్థానమున బోధించుచున్న మిశ్రా గారు జ్యోతిషము కమిషనరుగ నియమింపబడినది. సెలవునందు నివసింపుట జి. ఎల్. కాశ్యపు గారు సొగడ దీర్చి కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

శారదా సమాజము

తెలంగాణ మే 21:—శ్రీ శారదా శ్రీమదామల నిమిత్తము, నూతనపు గౌరవ శాస్త్రధర్మ కె. కల్యాణస్వామి గారు నూతనము తలపున ఉదారపురుషుల ధనసహాయము కోరగా నిప్పటికి రూ. 1000 లకు చందాములు వచ్చుట జరిగింది.

కూచిబిహారీ మహారాజుగారు

ఉదయపూర్ మే 21:—కూచిబిహారీ మహారాజు గారు ఈనెలనునే ఈపట్టణమునకు ఆరన్ మూడు బస చేసినారు. ఆరాజుగారు వచ్చుటకు తెలియజేయుటకు మా మూడు నెటి 18కు పాటును కాలవడినది.

సి. జి. శాసనసభా మందిరము.

నాగపూర్ మే 21:—సి. శాసనసభాధన ప్రారంభ తీర్మానము జూలై నెలలో నొక ప్రతిపక్షము రాబట్టినందున జరిగెను. ఈమందిర నిర్మాణము ఖర్చి యవసరము. ద్వారములపనులందు నిర్మించి యా రాజీ పత్రికను నెలకొల్పిరి. సర్ రెజిస్ట్రార్ కీర్తనకు గాని చిత్రించును దాదాభాయి గారు దొరతనమువారికి దయచేసిరి. దీనిని మందిరమున నేర్పాడగలెదను. ఈ చిత్తవత్తును సుప్రసిద్ధ చిత్రకారులగు నెట్టెబుగ్గ గారు తయారుచేసిరి. బస బొంబాయి అట్టమూలకు ప్రధానోపాధ్యాయులు యందిర ప్రారంభ తీర్మానమున జరిపుకప్పుడు వెంకటగిరి చిత్రించుటను బహిరంగ పరచెదను.

మొక కేసు

బొంబాయి మే 22:—దక్షిణాఫ్రికా పోలీసులందీ పాప పోయినందున ఇ. మోగిని ఖయ్యును నంది. వీరిని

దక్షిణాఫ్రికాను తీసికొనిపోవుచు. ఈయన తనను చీపు పెరిగిదేసి మేజిస్ట్రేటు గారు చేసిరి. దానినిక బానిసమీద గ నిడుదలచేయవలెనని హాజరుపై విడిచుకు పెట్టి మేజిస్ట్రేటు తన్నునిచాంది ఉత్తరపున నయచేయుటకు వీలులేదని మోగి పక్షమున వారిందిరి. వ్యాధాధిపతి పిటిషను దాఖలుచేసికొని బానిసను నిరాకరించిరి.

శ్రీని దోహతులయెట్లు.

పూనా మే 22:—దక్షిణాఫ్రికా రైలులు గార్లు విలియమ్ మాధ్వన అనునతడు పోవుకొని ప్రభుత్వమునకు మెరు బల్గా నువర్త దోహతులయెట్లు ప్రభుత్వమునకు వారివై పూనా శ్రీని దోహతులయెట్లు. పూనాగర వ్యాధాధికారి కేసునిచా రించి చుద్దాయకి రెండు మాసములు కఠినకారము విధించిరి.

బొంబాయిలోని కుక్కలు

బొంబాయి మే 22:—బొంబాయిలో కుక్కలు చంపుట కలన తమ యెగురుతీరితెలుపు కొందరు బట్టలర ద్రవ్యము తమ దుకాణములను కట్టిచేసిరి. ఈరమ్మే నేను ముగిసెడి. నిన్న సాయంకాలము మహామహాదాను రంజి గారి యాధిపత్యము క్రింద బ్రాగిన సభలో వచ్చుచు ఏర్పాటు చేసినవారి చచ్చు తీర్మానము ఖండించిరి. నుం దిట్లు చేసిన వాగా జరిగెదని ఇది వాద్యోగ మెచ్చుచున్నది తీర్మానించిరి. 500 నుండి గురూ ప్లాముకు మహామహాదాను కుక్కలకు గానీ. దానిసభలోచది నింపించువును నిరసింపబడినవారి కుక్కలను పట్టుకొను విషయమై మోదించుటకును ద్వారము, సంగతి లేకునవలె ఇక్కడ కుక్కలను పట్టుకొనవలె ఉత్తరపు ఇచ్చినట్లు యని నీరహ కమిషనరు గారు చెప్పినట్లు మహామహాదాను గారు తెలియజేసిరి. సభ్యులు దళాల్ సభ్యులు నాన సభచేసి పంబులమీద తిరుగు కుక్కలను చంపజేయుట, జంతుకరణాలయమునకు పంపిజేయ కలసిందని కోరిరి. సమ్మెపోయి దుకాణములు తెరచబడినది.

సామ్రాజ్య దినము.

కలకత్తా మే 21:—రేపు సామ్రాజ్య దినము. ఈయన తనను బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ఉదంతమున చేయుచు కల కత్తాలోమాడ తగిన విధమున దీనిని వెలువేర్చుటకు యేర్పాటులు జరుపుచున్నది. దుకాణములు, వర్తకస్థానములు ఆంగ్లపతకములు తమతమ కార్యాలయములను ప్రతిష్ఠించి వచ్చును. రాజధాని నూవకముగ పాతకాలంబు మామూలు కంటె యెక్కింగ నుత్తరము జరుగును.

బీసెంటు ఉపన్యాసము.

పూనా మే 22:—మహారాష్ట్రములోని దివ్యజ్ఞాన సభాపు ఆజ్ఞాసనా శేఖరులను ప్రారంభమైనది. దివ్యజ్ఞానపు యంత్రములను తెలియజేయుచు బీసెంటు గారు వధకు ప్రారంభించిరి. మధ్యాహ్నము జరిగినసభ నూతన దివ్యజ్ఞానము గురించి యడిగిన ప్రశ్నలకు ఆ మహారాష్ట్రమునకు సామంకాలము భారతవర్ష భావికమును గురించి ఉపన్యసించెను. నేటి యంత్రమును స్వరూపమును గురించి యు పన్యసించిరి. ఈరెండు సభలనకు తిలకుగాన సభాధిపత్యము వహించిరి. ఏదేక్షణయొక్క భావికమును తెలిసికొనుటకు ఆదేశపు పూర్వపునీతిగతులను తెలిసికొనుట యవసరము ఆయన తన మొదటి యుపన్యాసమును ప్రారంభించి భరతవర్ష యంత్రమున వచ్చిన బీసెంటు యాత్రమును ప్రాగిన సంగతులను బట్టి పూర్వము భారతభూమి ఎంత బ్రాహ్మత్యమునభరించినది వ్యక్తపించెను. భారత భూమి భావికాభివృద్ధికి పంచామతి పద్ధతి పున్నుర్యాను చేయుటవలసినది. భాస సభలమున కేవలము ప్రజావలెనునతప్ప ఇతరులు సభ్యులగ నుండునాన అధికవిషయములతో ప్రభుత్వ స్వాతంత్ర్యమునందలమును.

రెండవ యుపన్యాసమునకు సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన కొన్ని యేర్పాటులు జరుగును. ఇంతకు సంబంధించిన వ్యవహారములను భారతీయులు. తమ సాధకసాధకములను చెప్పకొను యధికార ముండవలయుననిచెప్పి ప్రతికాశమును, రాజదోహతుల కాసకములను తీసికొను ఖండించి ఇది యన్నియు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరమని నడిచెను. పుజులకు కాపాడుటకు భాసము లేవదలతెను. కాని వారికి బిల్లిడి కలిగించుట కేవలముదను. సభ్యులతో యలతూరు చున్న దేశములకు భారతభూమి విద్యమును వెలుకబడి

యన్నది ఇతరదేశములకంటె భరతవర్షమునకు వచ్చును. తనకుగ మన్నన కలుగునట్లుచేసిండు, గోక్షేత్రమునకు వచ్చులధికముగా భరతవర్షమునకు యున్నట్లు చెప్పటములేదు. భూమివన్న ప్రజలకు గురంగియున్నది. అంతకులన దేశము బీసయై ప్రజలు బాధకులయిన్నారు. ప్రజలలో యాదవకులకు కనుపుండ మాకులేను. ఇట్టి యెవల ప్రజలెట్లు తృప్తి పడగలగి యుండగలగు చక్కరర్తి యందు ప్రజలు భక్తి కలిగి యుండవలయును. కాని, అధినిశేషముల పట్ల భక్తి యుండవలసిన యవసరములేదు. అధినిశేషముల అధికారమును చెలాయించు కొత్తొనను. యుద్ధాంతరము ఏనో కొన్ని యాములు కలుగును. అప్పుడు, దేశమునకు స్వరూపాల నాధికార మిచ్చుటలయెను.

ఇంగ్లండునుండి సరకులు

తెప్పించుకొనుటకు ఇబ్బందులు.

కలకత్తా మే 23:—ఇంగ్లండునుండి కాలవిన సరకులు తెప్పించుకొనుటకు వీలులేక ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. ఇటీవల బంగాళాదేశ ప్రకంఠమునాన తెలిసిరి. దానివలన సందర్భముల విచారించగల రైలుజేతు. రేపుటిసలకు, వచ్చు సామ్రులకు కాలవిన సరకుల వచ్చుటలేదని తెలిసిరి. తగినన్ని స్త్రీయలలేక యంత్రములు వచ్చుటలేదు ఇందు వలన రైలుజేతు ముఖ్యముగ నిబ్బంది కలుగుచున్నది గనులకు ఈయెప్పుడు కాలవిన ఇంజనులు నిన్ను గురియు దొరకులేదు. కాత్తర కొత్తరను చేయుటకు వీలులేక మానివేయవలసి వచ్చుచున్నది. దొరతనమునాన సంగతి సందర్భములు తెలియజేయుచుండిరి. ఏనో ఈ సామ్రాజ్యము చేతనచ్చుచు. అప్పుడు పనులు సాగును.

శాసన సభ్యత్వము

బొంబాయి మే 23:—ఆంధ్రవిజ్ఞానాత్ ఆనందము శక్తి ఇచ్చిచాను రహితులు ఆంధ్రవిజ్ఞానాత్ ఆనందము గార్లు సామ్రాజ్యశాసన సభ్యత్వమునకు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరు బొంబాయి శాసనసభలో అధికార పార్టీల పక్షమున ప్రజాత్మను చేయుచున్నారు. చాలమంది స్నేహితుల కోరికమీద వాచా గా రించుచు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

బొంబాయిలో వర్షము.

బొంబాయి మే 23:—ఉక్కువెట్టివెట్టి కేటిరాత్రి కొంతవర్షము పడినది. గాత్రీ 10-40 నిమిషములకు తునారము ప్రారంభమయినది. పొత్తుకుంట పడినది. మరికొంత వర్షమునందుమాచనన్నది. ముక్కంటి, అదివామలందు పుచాలో కొంతవర్షముపడినది.

ఇల్లలీవారి నావల ముంచి చేయుట.

కోడెకా పోగు మే 22:—“కాంటాండ్రియా” యను ఇల్లలీవారి యొడమున “కోసలిండు” అను వ్యవసాయము ప్రావహమునకు యందడినది. ఓడలొనినాన మామ్రాజు రక్షింపబడిరి.

పార్లమెంటు సభ.

లండను మే 21:—శిశువులు రెండవతేదీ రకకు పార్లమెంటు 12:30 వరకు చేయబడినది.

జర్మనుల స్థితి.

పేను మే, 23:—నిన్నటి దిండున జరిగిన యంత్రము ఏమియు తగలేదు. జరిగిన యంత్రములలో నిల్ల భయం కరమైనది తెలియుచున్నది. 1 మెల్ల పాతపురుల రణరంగమున జర్మనులు విజయమును సైంపలకుంచి. దినుంతయు ఘోరయుద్ధము జరిగినప్పటికి జర్మనులు విత్తివిత్తముగా ఎక్కినప్పటికి ఘోరమైన ప్రాణి ప్రాణములతో ప్రతిఘటించి నిలచుటయే గాక కొంతమంది జర్మనుల ఖైదీలుగా బట్టుకొనగలిగిరి.

రష్యా సోరాలములు.

వెట్రోగ్రాదు మే 29:—ఇంజనీరు నన్ను కుత్తకాగమును స్వాధీన పరచుకొనవలయునని జర్మనులు ప్రయత్నించిరి. కాని విశేష సప్రమాదం వెంకట సురల కలసినవా రైరి. కక్షను పర్వతములకర్త రష్యకు వైరియు మోరులు పక్కబోవుచున్నది.

జర్మనుల ముందు ముందు

కోడెకా పోగు మే 22:—రష్యావారి సమైక్యతలు నూడు జర్మనువారలకు బాల్టిక్ సముద్రములో యుంకి చేసినది.

సర్వవిధములైన నొప్పులకు సంజీవిని.

మీ గృహమందు తప్పక ప్రతిదిన ముండవలసిన అంజనము అమృతాంజనము.

తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్లపోట్లు, నాయువు నొప్పులు, దగ్గు, పడినెము, బెణుకులు, గాయములు, కంటిపోటు, తేలుకాటు, ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు, ఇవి యవి యననేల?

సకలవిధబాధలకు ఉపయోగమగు

అమృతాంజనము సిద్ధాంజనము

దేహరోగ్యము నకు భంగముకలిగించు అన్ని విధములగు నొప్పులకు మా అమృతాంజనము లోకప్రఖ్యాతమైన దివ్యామృత మని లక్షల కొలది జనులు పొగడియున్నారు.

వెల 8 అణాలు మాత్రమే.

తేలుబాధను తొలగించుటకు నిశ్చయమైనదని వేటుగా చెప్పుకొనవచ్చును.

అమృతాంజనము

దివ్యాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు కరమామృతము. వేసవేలు విక్రయము.

అమృతాంజనముయొక్క శ్రేష్ఠతకై నాగపురము వస్తుప్రదర్శనసంఘాతా వతకము బహుమతిగా నీయబడినది.

అనేక గొప్పగొప్పవార్తచే వేలకొలది యోగ్యతాపత్రములను బొందినది అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము డిపో వారి మందు లనేకములు గలవు.

కోడిన క్యేటలాగు సుచితముగ బంపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, పోర్టు బొంబాయి. } 6, తంబుశెట్టి వీధి, జాజ్జిటవును, మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర తీట, గజ్జి మొదలగు వానికి వేరెత్తినది.

తామర ఒకవిధమైన పురుగువలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, గోళ్లలోగాని, పుట్టవచ్చును. పురుగులలోని కేదమునుబట్టి తామరలోను రెండుమూడుభేదములుగలవు.

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక యేండ్ల నుండియున్న తామర నాలుగైదుసారులు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు.

కావున తామర, తీట, ఏనుగు గజ్జి మొదలగునవి గలవా రందరూ ఈతైలమును ఒకసారివాడి చూడగోరెదము.

దీనినిరాచిన మంటయొందను. చర్మమునలువెక్కదు. పుండుపడదు.

వెల డబ్బా 1-కి 0—4—0 అణాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనం డిపో 7 తంబుశెట్టి వీధి, జాజ్జిటవును, మద్రాసు.

అమృతాంజనము డిపో 109 ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లపోటువలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యముల వలె తెల్లగా నుండును. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు తగియున్నది.

పండ్లకు బలము నిచ్చును. చిగుళ్లు గట్టిపడును.

ప్రతివారము వేలకువేలు డబ్బీలు విక్రయము.

డబ్బీ 1-కి 0—2—0.

డబ్బీ రూ. 1—2—0.

అమృతాంజనం డిపో, 7 తంబుశెట్టివీధి, జాజ్జిటవును, మద్రాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యాంజనములు.

రూ. అ.

జీర్ణరసాయనము మాత్రలు. అజీర్ణమునకు	1 4
వజ్రశుభ్రము. ధాతుపుష్టికి	1 0
జ్వరహం. జ్వరములకు సీసా 1-కి	0 12
మూలశుభ్రము తైలము డబ్బీ 1 కి	0 12
కిలరామాత్రలు వాంతిభేదులకు	0 6
తేలుమందు. తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0 8
దంతశూలహరి. పండ్లపోటుకు	0 8
కర్ణశూలహరి. చెవిపోట్లకు	0 8
గజ్జి తైలము. గజ్జి, చీడలకు డబ్బీ 1-కి	0 3
వగుళ్లకు తైలము. శీతవగుళ్లకు	0 6
చేలకుమందు. సీసా 1-కి	0 4
కుమ్మకు తైలము. డబ్బీ 1-కి	0 8
సుఖభోగిమాత్రలు డబ్బీ 1-కి	1 0
సుఖభోగి తైలము. డిపో, పుండ్లకు	1 0
రోమహరి. వెండ్రుకలు ఊసుటకు	0 8
మోహినీ తైలము వెండ్రుకల పెంచుటకు	1 0
చుండుకునూనె	0 6
గ్రహణిమాత్రలు డబ్బీ 1-కి	0 8
బులానిమాత్రలు. మలబద్ధము	0 8
కుసుమారిమాత్రలు. కుసుమవ్యాధులకు	1 0
శగకుద్రావకము. సీసా 1-కి	1 0
కఫహరి. శీతగట్టుదగ్గులకు	1 0
కఫహరిచూర్ణము. దగ్గు, ఉబ్బసములకు	1 0
సుందరి తైలము. ముఖకాంతికి	0 8
శిరోవేదనమాత్రలు. తలనొప్పులకు	0 12
నేత్రాంజనము. కంటివ్యాధులకు	0 4
జంతువాతహరి. ఎమిడికిలకు	0 8
ఉబ్బసమునకు మందు. సీసా 1-కి	1 8
నాయువుపోట్లకు మందు	1 8

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి.

THE GREAT WAR.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Parliament Prorogued.

LONDON May 22.—Parliament has been prorogued until the 2nd December.

Mr. Asquith Received by the King.

LONDON, May 22.
The King received Mr. Asquith in audience yesterday.

The Irish Question.

Suggested Method of Settlement.

LONDON, May 22.
Writing in the "Observer," Mr. Garvin says that the resumption of the Buckingham Palace conference, which broke down before the war on the narrow question of Tyrone, is the only real method of Irish settlement. The basis of the Conference should be enlarged so as to include men like Sir Horace Plunkett, but everything depends on Mr. Redmond and Sir Edward Carson. The "Observer" suggests that the former should concede the exclusion of Ulster and the latter agree to join the sessions, the Irish Parliament meeting alternately in Dublin and Belfast. Mr. Garvin believes that the resumption of the Buckingham Palace Conference will be Mr. Asquith's main proposal, and says that the success of such a Conference might involve the reconstruction of the Ministry, which Sir Edward Carson and Mr. Redmond might conceivably join.

Indentured Emigration.

Lord Sydenham's Motion in Parliament.

LONDON, May 22.
Lord Sydenham has given notice that he will move for despatches containing the reasons which led the Indian Government to recommend the abolition of indentured emigration of Indians.

France.

British Aeroplanes at Work.

Successful Encounters with Enemy.

LONDON, May 22.
Sir Douglas Haig in a communique says:—Our aeroplanes yesterday had several successful encounters with the enemy. Two enemy machines fell in flames in the enemy's lines and a third fell in our lines. One of our aeroplanes fell in the enemy's lines. Much successful artillery work was accomplished. A hostile machine early this morning fell damaged in our lines and the pilot and observer were captured. The enemy last night made three small attacks southwest of Wicltje. All were repulsed. Enemy artillery throughout the day was most active between Vimy and Loos. Very heavy fire from two in the afternoon and onwards was directed against our front trenches south of Souchez. Our artillery replied and silenced the hostile battery.

German Positions Seized.

PARIS, May 22.

A semi-official statement speaks of yesterday's "terrible battle" as the greatest since the 9th April. The enemy employed no fewer than five divisions on a front of seven miles, calculated that the shock would be sufficient to secure a decision, but after extraordinarily stubborn fighting lasting all day, not only was the French line not broken, but counter-attacks resulted in the capture of tactical German positions.

Russia.

German Offensive Repulsed.

Artillery and Rifle Duel.

LONDON, May 22.

PETROGRAD.—A communique says:—An attempt of the Germans to take the offensive in the Ilukst region and north of Lake Ilon was repulsed with heavy enemy losses. Hostilities have been confined to artillery and rifle duel on the remainder of the front.

The Russian Advance to Mosul.

LONDON, May 22.

PETROGRAD.—A communique says:—The Russians in the Caucasus continue to advance in the direction of Mosul.

Russia's Campaigns.

In Russia and the Caucasus.

PETROGRAD, May 22.

A communique says:—An attempt of the Germans to take the offensive in the Ilukst region and north of Lake Ilon was repulsed with heavy enemy losses. Hostilities have been confined to an artillery and rifle duel on the remainder of the front. The Russians in the Caucasus continue to advance in the direction of Mosul.

Italy.

Persistent Austrian Attacks.

Pierce Fighting.

LONDON, May 22.

ROME.—A continuance of persistent Austrian attacks is recorded in a communique, which says:—After an all-day bombardment of the Bonizugna position in the Langerina Valley great masses of enemy infantry attacked late in the evening, but were repulsed, after a desperate fight, with enormous losses. There was a fierce artillery duel from Pasubio to Tarragolo Valley, where the Italians continued reinforcement of the support lines, to which they have fallen back. The enemy in the afternoon and evening repeatedly made fierce attacks in great force on the Italian positions between Astico and Brenta. The Italians not merely withstood

the assaults most stubbornly but recaptured a number of forts after desperate hand-to-hand actions, taking a number of prisoners. The enemy in the Sugano Valley attacked the advance posts, which repulsed the attacks and then gradually retired to the supporting lines.

EGYPT.

Enemy Aeroplanes Over Cairo.

Sixteen Bombs Dropped.

LONDON, May 22.

CAIRO.—An official statement says that, doubtless in retaliation for the successful attack on Elarish, two enemy aeroplanes dropped sixteen bombs on Cairo, mostly in the Arab quarter. Two civilians were killed and thirteen wounded, and five soldiers were wounded.

Rumoured Compulsory Military Service.

For British in Egypt.

BOMBAY, May 22.

The Alexandria correspondent of the "Time of India" in a letter dated the 5th May says: The General Officer commanding in Egypt has issued a notification ordering all British male subjects between the ages of 18 and 41 to answer in their own handwriting on a form designed for the purpose five questions. These are:—(1) Full name and postal address, (2) place of birth; (3) age on last birthday; (4) whether married or single; (5) occupation. The filled in forms have to be submitted to a classification committee at the British Army headquarters in Cairo before the 15th of this month. General opinion among the British community in Egypt is that this action is merely a forerunner of compulsory military service in Egypt. Personally, I do not for one moment share this opinion. In the first place the order says "all British male subjects." This obviously therefore includes Indians, Maltese Cypriots etc. It cannot very well be the intention of the authorities to conscribe these, while on the other hand to conscribe one community and not another would cause undesirable invidious distinctions also. So far the Britons from the United Kingdom are concerned there are not many between the stipulated ages left in this country. Egypt has already spared practically everybody she can to military service, and almost every man remaining is in an indispensable position.

Germany.

German Food Supply.

New Scheme.

AMSTERDAM, May 22.

The German papers state that the new scheme for organising the food supply which the Bundesrath is discussing empowers the Chancellor to seize and distribute all foodstuffs, fodder and their raw materials and fix the sale price. The authorities of the different States will be obliged to obey the Chancellor's instructions. According to the "Berliner Tageblatt", Herr von Batocki, President of East Prussia becomes Director of Foodstuffs, and Count Roedern, Secretary for Alsace Lorraine, succeeds Dr. Helfferich as Minister of Finance.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 22.

H. E. the Viceroy has received the following from the Secretary of State dated the 21st May:—

British ships, aeroplanes and seaplanes attacked El Arish on the line of communications from Syria to Egypt. The ships are believed to have reduced the fort to ruins. All camps were effectively bombarded and bombs exploded among the troops on the march. The British effectively bombarded the German positions on the Lens sector and exploded a mine. The enemy captured a small British post in the crater on Vimy ridge. The British silenced the artillery in the Wally sector.

The Germans are still battering at the Verdun defences, and the French still maintain their position. Following up their attacks on Thursday afternoon on Avocourt Wood and Hill 304, the Germans on Thursday night returned to the charge. Their attack was of the most desperate violence and cost them bloody sacrifices, but they were unable to dislodge the French. Only at one point near Hill 237 did the enemy penetrate into a small work, but he was prevented by French artillery from issuing from it. The French maintain the fort they captured north-east of Hill 304, and Hill 304 is still in their hands. The artillery duel continued with great violence during the 19th, foreshadowing attacks on a still greater scale.

The Austrian offensive continues with great violence, and the Italians have reformed their lines. They evacuated the position Zugatorra south of Reverst, where three days, intense uninterrupted bombardment had overthrown the enemy. They continued with numerous batteries of every calibre violent bombardment of the positions between the Terragnoio Valley and upper Astico, and the Italians, to avoid useless losses, fell back upon the near positions, which are being reinforced. The Italians repulsed attacks in the Sugana Valley and in the Montfalcone zone.

Earl Grey, at a dinner to the Russians Duma delegates, said that he would like the passing of the Military Service Bill to be taken as a sign of how deeply this country is stirred and how determined it is not to be behind any of the allies in the struggle, whether in providing men for the army or for the needs of the navy or in providing resources for the common cause.

TELEGRAMS.

The Royal Prerogative of Mercy.

Delegated to the Governor-General.

SIMLA, May 22.

It is understood that, in the Royal Warrant appointing His Excellency Lord Chelmsford to be Governor-General of India, the Royal prerogative to grant a free or conditional pardon to any offender convicted by a court of justice in the exercise of its criminal jurisdiction has been delegated to the Governor-General. A similar delegation, it is believed, is usually made to Colonial Governors. At the same time the delegation does not empty the crown of its prerogative in this respect. That prerogative will still exist and may be exercised on any occasion, but the Governor-General will now be able to grant such a pardon on His Majesty's behalf should he think it right to do so.

Calcutta.

Difficulty of Procuring Materials from England.

Works Postponed.

CALCUTTA, May 23.

Attention was drawn by the Bengal Chamber of Commerce recently to the inconvenience which is being caused by the difficulty of obtaining materials from Home. Inquiries show that the Railways, port authorities and workshops of similar organisations are the principal sufferers. It is practically impossible to get machinery out. This is due not so much to scarcity of freight as to the fact that many of the manufacturers are now engaged on munition work, and are unable to make machinery and fittings which they hitherto turned out. Railways have been very seriously affected. Certain colliery requisites are also unobtainable and the result is that, in some instances developments which were contemplated in connection with mine extensions, have had to be postponed. Representations have been made to the Government and it is hoped that some remedy will be found which will enable the work to proceed.

Empire Day.

CALCUTTA, May 23.

To-morrow (May 24th) is known throughout the British Dominions as the Empire Day and efforts are being made to secure a fitting celebration of the day in Calcutta. It is hoped that shops and places of business will display the Union Jack and other flags suitable to the occasion. In schools the ceremony of saluting the flag will be carried out probably on a more extensive scale than usual.

Infectious Diseases Hospital.

CALCUTTA, May 23.

The Health Special Committee of the Calcutta Corporation is at present considering the provision of an infectious diseases hospital and male hospital exclusively for students. The Registrar of the Calcutta University in a letter to the Corporation urging the latter refers to the difficulty encountered in segregating patients during the virulent smallpox epidemic among students last year. In the report supporting the proposal for general infectious diseases hospital the health officer says: To build and equip a modern hospital outside the city would probably cost Rs. 1,500,000 to Rs. 2,000,000. In view of the enormous volume of trade which pours through the city and the large floating population any measures directed towards prevention and control of epidemics are obviously of vital concern to the entire province if not the whole of the country. Should the construction of a special infectious diseases hospital be decided upon, both provincial and Imperial Governments should, I think, contribute to the cost. With regard to the suggestion that a separate infectious diseases hospital is necessary for students, this seems to me an utterly impracticable idea. Once you start providing special hospital for particular sections of the community such as students, where are you going to stop? Infectious diseases hospital would of course provide separate accommodation for males and females, European and Indian. In each section superior accommodation would be available for those willing to pay for it, and the endowment of a certain number of beds for students of University authorities is all that is necessary. The Committee decide that the Government should mature the scheme and try the experiment, and if successful the corporation might be called upon to contribute.

Notorious Cheats.

Diamond Merchants Deceived.

CALCUTTA, May 23.

Another case of alleged diamond fraud was brought to light yesterday at the Southern Police Court, when an application was made by Manick Chand Chooni Lall, jewellers for processes against Balthasar and Smith on a charge of cheating. The prosecution alleged that one day Balthasar went to the complainant and introducing himself as an importer of precious stones, produced a diamond necklace which, he said, was purchased on an order from England and wanted two more diamonds to match it. Two stones valued at Rs. 1715 were accordingly selected for the accused who wanted delivery to be made at once with a view to purchasing the stones if approved. The complainant refused to part with the diamonds without cash payment. Thereupon it was stated that the accused gave a post dated cheque and obtained delivery of the diamonds on the understanding that they would be kept on approval till the 1st instant when they would be either returned or paid for by the cheque which was not to be presented till that day. On the due date the diamonds were kept by the accused but the cheque on presentation at the Bank was dishonoured. The complainant then made enquiries, and was told that the accused were notorious cheats and that several people had been similarly victimised. The matter was referred to the police for enquiry.

The number of Coorg planters it is stated who have gone on active service is 31, and two of them G. A. Graham and H. C. Robinson have been killed and Mr. B. Thwaites though invalided is doing seven hours work a day at munitions.

TELEGRAMS.

Bombay.

Mrs. Besant's Home Rule Campaign in Poona.
India Will Not Be Loyal to the Colonies.

POONA, May 22.

Mrs. Besant opened the sixth session of the Maharashtra Theosophical Federation yesterday morning by a speech explaining the advantages of theosophy. There was a question and answer meeting in the afternoon at which she answered a number of questions relating to theosophy. In the evening she lectured on the "Future of India" and again this morning on Home Rule. Mr. Tilak presiding on both the occasions. She began her first lecture by saying that in order to judge of the future of a country one must know its past and with the help of extracts from writings of Chinese and Greek travellers she showed how glorious was India's past. Speaking about the future of India she pleaded for the restoration of the panchayat system and urged that we must have wholly elected Legislative Councils having complete freedom in financial matters. In her second lecture she said India must have a voice in discussions about the reconstruction of the Empire. She condemned in strong terms the Press Act and the Seditious Meetings Act which, she declared, were nothing less than a menace to the liberties of the people. Laws she pointed out should protect not oppress. Educationally, India was very far behind other civilised countries and though it was oftentimes made to appear that she was the most lightly taxed country in the world, Mrs. Besant maintained, that there was no country more heavily taxed as said by Mr. Gokhale. The land tax pressed on the nourishment of the people and India had consequently grown so miserably poor that nearly one third of her people did not for years together know a full meal. How could she under such circumstances remain contented and happy asked Mrs. Besant. She is loyal to the Crown but will not be loyal to the Colonies. She would not submit to her rule by the colonies. In the readjustment after the war she must be given her place as a self-governing unit.

One Seat on the Imperial Council.
Three Prominent Candidates Stand For It.

BOMBAY, May 22.

The Hon'ble Mr. D.E. Wacha, the Hon'ble Sir Ebrahim Rahimtulla, and the Hon'ble Mr. C. H. Setalwad, will be candidates for elections by the non-official members of the Bombay Legislative Council to a seat in the Viceroy's Council. Mr. Wacha has just decided to stand at the pressing request of many friends.

Dog Destruction in Bombay.
Hindu Employees' Strike Ends.

BOMBAY, May 22.

The partial strike in the piece goods markets in Bombay as a protest against the destruction of stray dogs in the municipal Lethal Chamber has ended to-day. At a meeting of the Bombay Native Piecegoods Merchants Association last evening the Chairman, Mr. M. M. Mahomed, presiding, the action of the employees of the merchants who organised the strike was strongly condemned, and a resolution was passed warning the employees against the repetition of such conduct in future. It was also resolved to open the shops at once. A letter of apology signed by about five hundred employees was then read out in which the signatories prayed to be forgiven for having gone on strike over the question of the destruction of stray dogs. Mr. Mahomed announced that the Municipal Commissioner had assured him that instructions had been issued not to catch dogs in the Hindu localities pending consideration of the question.

4108 Dogs Killed.

The Stock and Sharebrokers Association at a meeting resolved to request the authorities to desist from destroying stray dogs but to hand them over to Penitentiary. The strike has thus ended and business resumed. The Lethal Chamber at Mahalaxmi came into use from the 1st of November and in November and December 1170 stray dogs had been dealt with. The total number of dogs destroyed there up to the end of April comes to 4108.

The Mocke Case.
Bail Refused.

BOMBAY, May 22.

Before Sir Basil Scott and Sir John Sion at the High Court vacation Bench to-day, an application was made for revision of the Chief Presidency Magistrate's order committing E. Mocke to jail, pending his removal to South Africa on a charge of deserting the South African police. Bail was also applied for till the hearing of application. The petitioner was arrested on the 20th March under the Bombay City Police Act, but he was let on bail till the extradition warrant arrived. The documents arrived latter and the warrant, the petitioner submitted, was not endorsed. Subsequently, it was endorsed without his knowledge and consent. On the 16th May Lieutenant Morris of the South African police is purported to have arrested him in the Court on the strength of that endorsement and finally the petitioner was remanded to jail. Mocke contended that the Magistrate had no jurisdiction. His arrest by the Bombay Police was illegal as also his arrest by Lieutenant Morris. The latter not being a member of the Bombay Police could not arrest him in this city. Their Lordships admitted the appeal, but refused bail.

Rain in Bombay.

BOMBAY, May 22.

After a close and sultry day the first shower of rain of the season fell in Bombay to-night. It began with a sprinkle at 10-40 P. M. and was soon followed by a smart shower lasting for about a quarter of an hour accompanied by thunder and lightning flashes. There are indications of more rain falling. Poona had two showers already, one on Friday and the other on Sunday.

Criminal Assault on a Lady.
Sentence Pronounced.

POONA, May 22.

Judgment was delivered to-day by Mr. Vacha, City Magistrate, in the case in which William Hudson, Guard

TELEGRAMS.

on M. & S. M., Railway, was charged with criminally assaulting Mrs. Proudfoot, daughter of a Loco foreman at Belgam. The accused was sentenced to two months rigorous imprisonment under each of Sections 101 and 119, Indian Railway Act for endangering lives of passengers by leaving his brake van. Sentences are to run concurrently. Under Section 354 I. P. C. the accused was sentenced to a nominal fine of one rupee.

Central Provinces.

The New C. P. Council Hall.

NAGPUR, May 22.

It is understood that the opening ceremony of the Central Provinces Legislative Council Hall will be performed by Sir Benjamin Robertson in July next when he will hold his first meeting there. The spacious Council Hall is nearing completion and is a stately and imposing building. At the front of the portico Queen Victoria's statue is to be placed. A life size oil portrait of Sir Reginald Craadock which has been presented to the Central Provinces Government, by the Hon'ble Mr. M. B. Dadabhai in token of friendship and admiration of his great work in the province will be hung up on the right side panel inside the Council Hall. The portrait has been painted by Mr. Cecil Burns the well-known artist and the principal of School of Art, Bombay. Sir Benjamin will unveil the portrait when performing the opening ceremony of the Council Hall.

Burma.

The L. G.'s Tour in the Ruby Mines District.

RANGOON, May 23.

In the course of His Honour's visit to the forests of northern Burma which has just terminated, Sir Harcourt Butler took special interest in the Forest Department and in interviewing the inhabitants of forest villages and in ascertaining their wants. Before leaving His Honour expressed himself greatly pleased with and interested in the experiences of his tour.

In response to an invitation from the Ruby Mines Co., at Kathe on Monday His Honour formally opened the new Washer Plant which has just been installed at their first mine. The Agent after having said a few words of welcome asked His Honour to press the electric button of the plant. His Honour replied expressing his pleasure at being able to pay a visit so early in his term of office to the Ruby Mines district which but for its beautiful valley might have been barely populated and there would be but a few paddy fields in place of the prosperous settlement that existed. His Honour hoped that the vicissitudes of fortune they had gone not to return although their market was necessarily much affected by the war. He earnestly hoped that there would be repetition of good luck they said they had on the last occasion when a Lieutenant Governor of Burma performed the opening ceremony. In any event they could reckon on His Honour's sympathy and desire to help them. His Honour fully appreciated the work they had done to advance the material prosperity of the province and to employ well paid labour.

Mysore.

Alleged Criminal Trespass.

BANGALORE, May 22.

Mr. R. B. Plumer, Barrister-at-Law, District and Sessions Judge of Bangalore city, in his capacity as Justice of the Peace, disposed of a case in which Mr. Wilson, chemist was charged by the Vartur Police with trespass under Section 448 I.P.C. It was alleged that on the 31st March a cottage belonging to Mr. Perriman became vacant and Mr. Wilson took possession of it without the permission of Mr. Perriman. Mr. Best Perriman, who claimed that the cottage belonged to him, lodged a complaint with the Police, who submitted a charge sheet. Mr. Wilson stated that he had no criminal intention in taking possession of the cottage. On the evidence the Magistrate discharged Mr. Wilson, holding that there was not sufficient cause to warrant a conviction and observed that the ingredients necessary to constitute Mr. Wilson's act a criminal trespass were lacking in the case. The Judge discharged Mr. Wilson.

BRIEF TELEGRMS.

Heavy thunderstorm passed over Poona this evening. Lightning was especially vivid and was followed by loud and startling claps of thunder.

It has been decided to declare the 3rd June 1916 a public holiday on account of His Majesty the King Emperor's birthday, but there will be no entertainments, reviews, salutes, dressing of ships, or other celebrations. Flags will be flown, and the usual Honours Lists will be published on that date.

Latest Telegrams.

LONDON, May 22.

COPENHAGEN.—Russian submarines have sunk three more large German steamers in the Baltic.

The Italian sailing vessel "Santandrea" has been sunk and the Swedish steamer "Rosaling" has been sunk by a mine off Stockholm. The Crew was saved.

A Telegram from Bukharest dated May 16th, says that four-thousand German troops are expected in Bagdad in June, and twelve thousand Austrians are already there. The Turks are weakening the defences of Constantinople and sending all possible reinforcements to Asia Minor. They are concentrating a large force at Marash three days march northeast of Alexandretta.

Deserters who have arrived at Salonika confirm the reports of the departure of most of the German troops from the Greco-Serbian frontier for France.

TELEGRAMS.

LONDON, May 22.

Official statement regarding Mesopotamia says that General Lake reports that enemy has vacated Bethalessa advanced positions on the right bank of the Tigris. General Goringe has carried Dujailah redoubt. Enemy is still holding Sannaiyat position on the left bank. Russian cavalry has joined General Goringe after a bold and adventurous ride.

LONDON, May 22.

PARIS.—Last night's Communique says on left of the Meuse desperate battle continued all day between Avocourt Wood and Meuse. French attack in the vicinity of Esneshaucourt road resulted in capture of two German trenches. Our artillery destroyed small work which enemy captured on 18th, May south of Hill 287. Germans attacked immediately to east of Hill 304 and momentarily penetrated first line trench, but were completely ejected. Violent attack by German brigade on western slopes of Morthomme was stopped by machine guns and counter-attack by bombers. Enemy columns following assaulting waves were caught by fire of our batteries and compelled to retreat. On right of the Meuse there was fierce artillery duel in Douaumont sector. French attack captured strongly fortified Haudromont-quarries, eighty prisoners and four machine guns. German aeroplanes twice bombed Dunkirk since yesterday. Twenty bombs were dropped on Saturday evening killing four and wounding fifteen. Another squadron at noon to-day dropped hundred bombs in the suburbs of Dunkirk killing two soldiers and a child, and wounding twenty persons. Allied aeroplanes pursued raiders and felled two as they were re-entering German lines. A Group of fifty-three British French and Belgian aeroplanes, immediately after first raid dropped two hundred and fifty bombs on German cantonments at wytjege and Belfort, but the damage was insignificant.

(ASSOCIATED PRESS.)

SECUNDERABAD, May 23.

Death took place of Moulvie Habib ad Din of Hyderabad Civil Service who was recently promoted to the office of Financial Secretary from that of Accountant General. His untimely death is a great blow to Hyderabad. He was a brilliant officer and his high attainments and exceptional ability were fully utilised by the Government. He will be remembered in British India as representative of His Highness the Nizam's Government in several boundary arbitration cases. He succumbed to enteric fever from which he had been suffering for two weeks.

BOMBAY May 23.

The Mail steamer "Salsette" with English mails of the 5th inst. arrived in the harbour at 9-30 on Monday night. She has brought about fifty passengers. Postal special trains for the Punjab, Madras and Calcutta left between 3 & 3-30 A. M. this morning.

SIMLA, May 23.

The area of disturbed weather in the Arabian Sea is apparently advancing northwards. It is presumably at a considerable distance from the west coast and it is consequently impossible to say whether a storm has actually been formed. Nearly general rain has fallen in Lower Burma and Assam and local rain in the south of the Peninsula.

The Principal amounts are: Kyaukpuy 4 inches, Bassein 1, Cherrapunji 12, Dibrugarh 4, Dhubri 1½, Poona 3, Cochin 3, Kodaikanal 2, Pamban 1½.

Temperature is low along north west frontier and high from Chota Nagpur to Gujarat.

FORECAST:—No great change.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

శివ శక్తివంశ!

శుభ శక్తివంశ!!

ప్రతివారము వేలవేల విక్రమము

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని ఉబ్బితో పదా సేన 1-కి కల 0.8-0.

రీలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబొట్ల బొగ్గొట్టును

చార్మపునొప్పుల బొంబొంబును. పోట్లబొగ్గొట్టును

చనములకిలచి హలము దశిముందు

రీమునుచేయుటను మంచిముందు.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గుణమును కలిగించును.

దీనిని విశేషములతో కూడ వాడుచున్నారే

సువాసన గలిగి యుండును.

శరవభాష చీటి చూచికోనిన హినుము గలగల.

సేన 1-కి 0-0-0 అలాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనందేహి వుదరాను.

మాతృ భావ.

నవీన శాస్త్రజ్ఞాన సాధనము.

(గాడిచర్ల కృషివాసరావు గారు)

ఆంధ్రభావ రమకము 190 లక్షల జనులకు మాతృ భావ మై కృతినోహరంబును వివిధపు స్తక పనులచే...

మ. బలి మాదానులందు విష్ణువదనాల్ సాటియ భావంపు తి, పుట చంపాకృత సాంద్రనేకములై వై మోనులై...

వై పద్మము మహాకవియగు భట్టుమూర్తిగారిచే రచియింపబడినది. ఇది నిస్సంశయముగా కవిత్వా నత్యుత్కృతిని...

ప్రాకృతసాహిత్యమున వర్ణనలు మోదిగాని యేమియు నుండక, యాదుగలు చేయుచున్న యేమిటిచేతనలకు, వాటి...

ఆంధ్రు డెవరు?

దానికి ప్రత్యుత్తరము. తమ ప్రతికూ ఆంధ్రు డెవరను కీర్తికతో వ్యాసించు...

హెచ్. వీలగు గారు:— ఇండియా దొరతనమువారి స్వ తేజ కార్యదర్శి హెచ్. వీలగు గారు సెలవు తీసికొని, వారై...

Andhra Dramatic Competitions. ఆంధ్రనాటక ప్రదర్శన బహుమతులు

గుంటూరులో భారతి ఆస్పీయేషన్ (Bharati Association) వారు ఉత్తరసర్కారు దిల్లాలలోనున్న అన్ని...

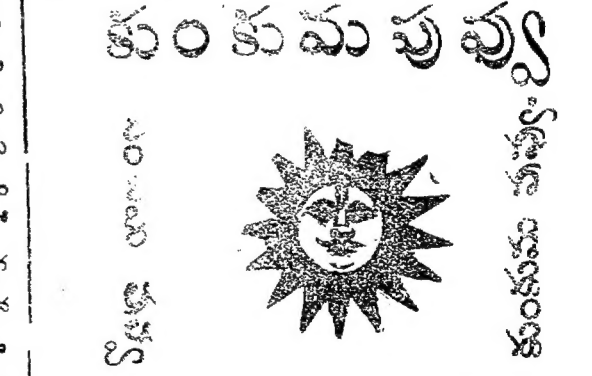
బ్రహ్మశ్రీ కంఠంపులగు చిలకమర్తి లక్ష్మీకరసింహ చూపంతులు గారిచే రచియింపబడిన ప్రసిద్ధ యాదవము(కొత్త కూర్పులో నగకామరవధ వాసుడు అంకములు) వరకు ప్రదర్శించుటకు...

పత్రకములు

నరకాసురుడు 7వ రూలు విలువగల బంగారు పత్రకము, కృష్ణుడు 75 రూలు విలువగల బంగారు పత్రకము. మరిన్ని నాటకం పెసివానికి 75 రూలు విలువగల పెండిగిన్నె భాయముగా నియమము.

ఏకా సుబ్బారాయుడు, జాయంటు సెక్రటరీ, 15-5-16. భారతి ఆస్పీయేషన్, గుంటూరు.

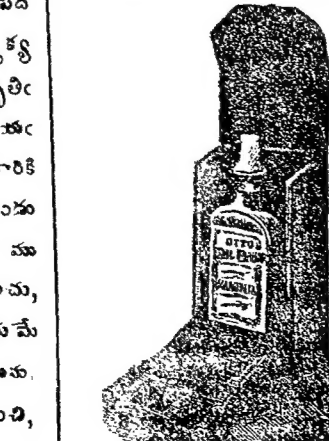
180 పుటల పుస్తకము దేచితము. ఆంగ్లమున కాలేజీనుభవములందు స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటలనే కల్పయిస్తున్నది.

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనుపారు నూర్యము ప్పిను గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ ఆంధ్రు కంపెనీ. 81, హమ్మింగ్స్, బొంబాయి. (53)

కమ్మతావుల వెదచులునది సునాసన ద్రవ్య వాచము

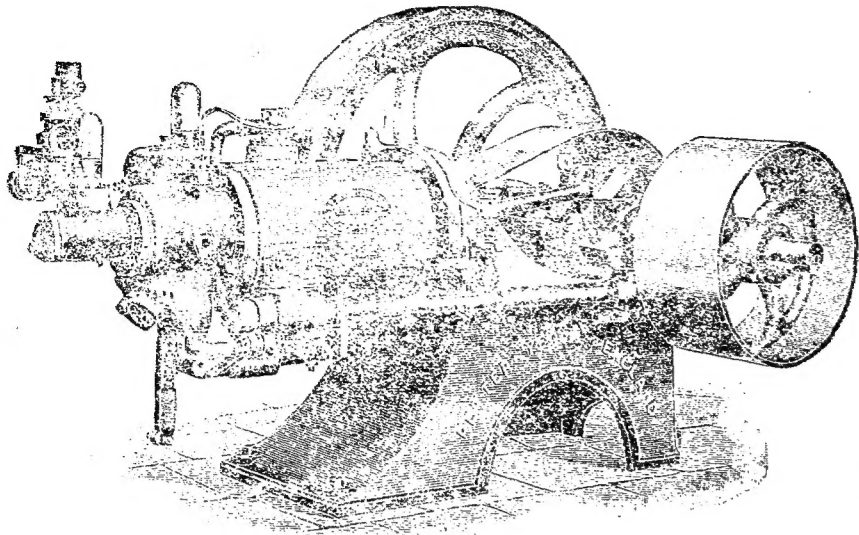
ఆలోచనాని స్పెషల్ కలిపినదికాదు. గుగంధపుష్పముల రసము. వాసుకులింతువులు చేతిగుద్దవై చేసికొనినవో ఎంత తనోహరముగనో ముందును. చేతతనిలమును నంబరతి వానందము గలిగించగలదు.

ఆహోదో బహు (రిజిస్టర్)

అలోచనాని స్పెషల్ కలిపినదికాదు. గుగంధపుష్పముల రసము. వాసుకులింతువులు చేతిగుద్దవై చేసికొనినవో ఎంత తనోహరముగనో ముందును. చేతతనిలమును నంబరతి వానందము గలిగించగలదు.

పెట్రోల్ వేటంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

మలభవము యంత్రములు - చక్కని పరిశీలన - మూలనిర్మాణమున, నిరాటంకమున ముచ్చటైన నడకయు ఈయంత్రములకు గొప్ప లక్షణములు. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అపరిమితమున (Crud) చమరతోనైనను, మంచి చమరతోనైనను, కలయింప నూతనోనైనను, చక్కగా నడుపజచ్చును.

పెట్రోలు ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

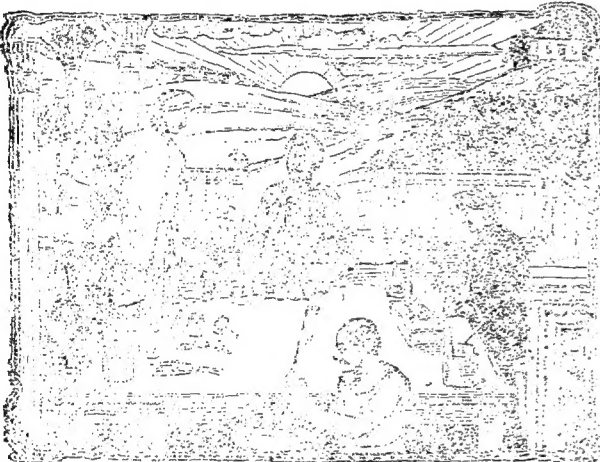
1. తిరిగిపోవడమునకు లేపుతినగల రకలన్నియును గొట్టముగలదు. ప్రారంభించుటకు నైపుణ్యము అవసరములేదు.
2. తిగుబడిపోవడమునకు రకలన్నియును గొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో చెడిపోవును. ఇట్లొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేముడు ఒత్తిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కత్తెనుబడుటకు మిక్కిలి తక్కువ నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువ నడుపుటగాకాలము 5. త్వరలో నడపించవచ్చును ఏ పరిమాణపుదానినైన 6 నిమిషములలో నడపవచ్చును. 6. బలకరములయిన పంచేము భాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, మూలముగా నిర్మించబడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము నుండేను. 7. పీటకు ఇంజనులు బరామును తొంద పనిచేయుటకు లగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణయంత్రములు. 9. ముఖ్యముగా పనిచేయుభాగములకు లేక చక్రమునకు ఆపాయము సంభవించినప్పుడు నూతన స్థలము తినితీసి అగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలయును. కావున మరీతీరముగ నుండును. అనేకపరిమాణములలో స్థానములను మార్చి, తిరిగి పనిచేయుటగాని దయచేసి మాట వ్రాసినాము.

బెస్టు అందు కంపెని, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

(Baron & Co.) బ్యారన్ అందు కంపెని

వారి మొత్తము సుమారు నెల నెలవృత్తిపాడి, సాదానస్యము.

తెలుగు మూల గ్లాసుబుడ్డి 1-కి రూ. 0-4-0 దేశక బుడ్డి రూ. 2-8-0 పాకింగు పోస్టేజిబుచ్చు ప్రత్యేకము. మొదటితరం సాదానస్యం 1-కి ,, 0-14-0 రెండోతరం 1-కి 0-12-0.

బ్యారన్ అందు కంపెని. 18 యే. సెంట్రల్ లైట్ బీచ్, మదరాసు.

బంగారు పతకములను
మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేద యావధ ప్రసవ్యములయందు నిచ్చి.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్ వర్క్సు

తేనెములు, చిల్లలు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారంబున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టిక కై వ్రాయుడు. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజెంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

ఆయుర్వేద ఔషధములు
అగస్త్యునివారి ప్రక్రియలు.
“అందవృద్ధి, బూరకాళ్ల తక్షణ పరిహారం”.

7 పూటలలో మంచిగుణము. నిర్భయమైనది. ఇంకా మేనానాతపోలు, వాయువులు, వాపులు, నూతన నిలకడ కీర్ణతాపాలు, తిమిరము, అంగుష్ఠ కటివాతములు, చిరకాలపు నడుచునొప్పులు మొదలగు వాట్ల కిప్పుక మిదియే! పుచ్చు కొనిన వెంటనే గుణము తెలియనగును. వెల రూ. 8-8-0.

“నర్వమేహకుష్ఠ కురారము”
ఈ ఔషధము, మేహవైశ్యజాతియవలయు, గజవర్ణములు, కాళ్లచేతులు, ముక్కు, చెవులు, కండ్లు మొదలగు అంగములను తిరిగివేసికొనుటకు, అడ్డకట్టలు, బిల్లులు, నవ్వాలు సంబంధముగ కొలుకులు, పీట్లకు దివ్యామృతము. రక్తకల్మష రాజులంటిది. 10 కోజులలో అపరిమితమైన గుణ మిచ్చును. 10 కోజులకు, వెల రూ. 5-0-0 5 కోజులకు వెల రూ. 3.

వైయావధములచే గుణములేనియెడల సామ్య వాతము పంజరును.

ఈ వైయావధులు క్రిందిపుస్తకాలయమున దొరకును.

శ్రీ త్యాగరాజశతకీర్తన స్వరావళి
స్వర, తాళ, గతుక, సంఖ్యాధానములతో కూడినది చక్కనిదైదు రూ. 8-8-0

గ్రంథకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల.”
8/12. ఆలంగాత్రాపిల్లెపిడి, తిరువల్లిక్కేడి, మదరాసు.

అతిపుష్టకాలమునకు తగిన శిరోధాన నివారణి యేది ?

మన చందనాది తైలము

ఈ తైలమును వారమునకు రెండు లేదా మూడు సార్లు కాలములో కాచుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తవీరు దిగును. కన్నముంటు కసాలపుష్టం ఒంటితలనొప్పి తలవీరుగుట వెంట్రుకలు రాలుట శమనముచేయును. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రయము దేర్పా 1-కి రూ. 2-0-0

ఇదిగాక మానద్ర నువాపన వక్రపాడియు నువాపన నున్నయు, కొబ్బరితనము, నుగంధ స్నానపాడి, జేకాంగము చందనపుష్పము, అరగజా, కేసరిపుష్పము, పువ్వులు, జవ్వారి, అంబర, మొదలైన వస్తువులు దొరుకును. క్యాటాళు కొవల నీవారె వ్రాసినది.

K. R. V. & Co.,
PERFUMERS, KUMBAKONAM.

విక్టోరియా ఆసుపత్రి కాకినాడ

అంతరంగములు సుస్థ బహుచక్కగా శీతరోగములు రానిజేయబడును. గుడ్డబడును.

అపూర్వమైన గ్రంథములు

1. త్రివర్ణప్రదిపిక:—టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సహస్రికం, అరవహంసం దిలెగులలోకి భాషాంక రికరింబడినది. ధర్మశాండ 1-0-0
2. త్రివర్ణప్రదిపిక:—అర్థ శాండ, మన పూర్వులకు రాజకీయవిషయములందు గల ప్రభావము దీక్షలన కలుగగర్చును 1-4-0
3. ఆర్యవిద్యారంభాస్యము:—వచనము 0-12-0
4. ఈశ్వరదర్శనము:—,, 0-12-0
5. సనత్కుబాతీయము:—తంకర భాష్యాంధ్ర టీకా తాత్పర్య సమృతము 0-12-0
6. సంస్కృత భారతీయము:—ఆంధ్రాక్షరములు 18-0-0

18 వర్ణములు, నిర్దుష్టమైన ప్రతి నిర్ణయకావ్యములు, అక్షరగ్రంథములు, తొట్టితెద్యగ్రంథములు, ఆ శంకరాచార్య, గాంధీ ముచ్చగు పటములు మాదగ్గర లభించును.

జలయవార:—మూసజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని వ్రాసేది.

188 మంచి భాగువునై మందులతోను ఇంక చీకటిలో వెతుకుచున్నారా? మదనమంజరిమాత్రము. 40మాత్రముల దేర్పా క్రయము రూ. 1-4-0

నుప్రసిద్ధముగా నుండునపుడు ఇంతిశ్రమను ఏలక అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమునకు చెడునడకలకు టేక చేక తేప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంధియన్ ప్రాచీనము, సమృద్ధియు, బలహీనము, రక్తకోమము, అజీర్ణము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను విద్యుత్తు క్రితరే నిమిషములో పోగొట్టును. రాజకీయ కారాగృహములలో కేకలది, 20, చీనాబజారులోద్దు, చంద్రాను.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు. ఎం. ఏ.

తైలినులభము, కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. డి. గా పంపుదుము.

జలయవార:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, 145, కాళిదాసి, మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

(21)